

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**AVRUPA BİRLİĞİ YEREL VE BÖLGESEL
KALKINMA POLİTİKALARININ ANALİZİ:
YUNANİSTAN ÖRNEĞİ**

HAZIRLAYAN
OUMOU MECHMET

DANIŞMAN
PROF. DR. AHMET ATAKIŞI

EDİRNE 2022

Tezin adı: Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikalarının Analizi:

Yunanistan Örneği

Hazırlayan: Oumou MECHMET

ÖZET

Bu tezin kapsamında Avrupa Birliği'nin 2014-2020 yıllarında olan Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları gözden geçirilerek yerel ve bölgesel yönetimine yönelik program ve çalışmaları ve Yunanistan'da hayata geçirilmiş örnekler değerlendirilmektedir.

Bu çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, Avrupa Birliği üye devletlerin durumu, yerel ve bölgesel yönetimlerin tanıtımı yapılmaktadır. İkinci bölümde kalkınma politikalarının Avrupa Birliği şehirleri için önemi ve bu politikaların gereksinimi açıklamaktadır. İkinci bölümün devamı yerel ve bölgesel kalkınma politikaların tarihçesi ve bu politikaların tanıtımından oluşmaktadır. Üçüncü bölüm ise çalışmanın ana bölümü olup, Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikalarına Yunanistan örnekleri incelemesine yer verilmektedir. Ayrıca, Yunanistan'da uygulamaya geçirilmiş bu örnekler incelenerek değerlendirmeleri yapılmaktadır.

Bu tezin amacı Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları ve Yunanistan örneği üzerinden incelenmesidir. Mevcut durum hakkında üye ülkelerden ve Yunanistan'ın yaşamış olduğu tecrübelerin örnek olarak incelenmesiyle Türkiye'de yapılacak araştırma veya uygulamalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Avrupa Birliği kalkınma politikaları, yerel yönetim, bölgesel kalkınma, Yunanistan örneği

Title of the thesis: Analysis of the European Union's local and regional development policies : Example of Greece

Posted by: Oumou MECHMET

ABSTRACT

This thesis reviews the European Union's Local and Regional Development Policies in the years 2014-2020, and examines its programs and studies about local and regional administration as well as examples that have been implemented in Greece.

The study consists of three parts. In the first part, the status of the member states of the European Union, local and regional governments are introduced. In the second part, the importance of development policies for European Union cities and the necessity of these policies are explained. Subsequently, the history of local and regional development policies, as well as main policies are presented. The third part is the main part of the study and includes the analysis of the European Union Local and Regional Development Policies examples that have been put into practice in Greece.

The aim of the thesis is to point out the European Union Local and Regional Development Policies, focusing on the examples of policies utilized in Greece. Finally, by examining the experiences of the member countries and Greece as examples, this thesis may suggest a guideline to further research or applications to-be-made in Turkey.

Keywords: European Union development policies, local government, development development, credit assistance

ÖNSÖZ

Tez çalışmam boyunca değerli bilgiler, öneriler ve önemli katkılar sağlayan, fikirleri ile çalışmama bilimsel destek sunan, bana rehberlik eden ve beni istikrarlı bir şekilde çalışmaya yönlendiren sorularımı asla cevapsız bırakmayan ve kendisiyle çalışmaktan zevk aldığım değerli tez danışmanım Prof. Dr. Ahmet ATAKİŞİ hocama, benim için zorlu bir süreç olan bu yolda ilerlerken ders aşamasında kahrımı çeken başta sayın Prof. Dr. Ayhan AYTAÇ hocam olmak üzere tüm hocalarıma ve jüri üyeleri hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim. Manevi destekleriyle hep yanımda olan hayatımı nokta atışlarıyla etkileyen Aynur Rasim ve eski belediye başkanım Doç. Dr. Kiryakos AMOUCAS'a teşekkür etmezsem eksik olurdu. En çokta, yüksek lisansa başlamama sağlayan ve bu süreç boyunca beni motive eden daha ileriye hedef gösteren benim için her zaman çok değerli olan ve abim dediğim Doç. Dr. Mustafa HATİPLER vee kardeşim Meltem İMAMOĞLU bırakıyorum dediğimde bile sıcacık sesiyle "devam" dedi yani olmasaydı tez olmazdı o yüzden siz ikinize teşekkür edemiyorum çünkü duygularım karşısında çok basit, kuru ve anlamsız kalıyor. İyi ki varsınız. İncancım odur ki doğduğunuz ev ve aileniz hayatınızı şekillendiriyor. Bu çerçevede annem, babam ve kardeşim olmalarından her zaman gurur duyduğum ve varlıklarından güç aldığım aileme minnet doludur teşekkürüm. Hayatım boyunca olduğu gibi derslere gittiğim süreçte Edirne yolculuklarımda da beni hiç yalnız bırakmayıp yanımda olan değerli eşim ve oğlum, kıymetlim Yetkin'ime örnek bir anne teşkil etmek umuduyla .....hepinize sonsuz teşekkürlerimle...

Oumou MECHMET

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
TABLolar LİSTESİ.....	vi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vii
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM I.....	3
1.1 AVRUPA BİRLİĞİ ÜYE DEVLETLERİN DURUMU.....	3
1.2 AVRUPA BİRLİĞİ YEREL VE BÖLGESEL YÖNETİMLERİN TANITIMI ...	8
1.3 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KALKINMA POLİTİKALARININ ÖNEMİ.....	14
1.3 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KALKINMA POLİTİKALARININ GEREKSİNİMİ.....	16
BÖLÜM II.....	17
2.1 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KALKINMA POLİTİKALARI TARİHÇE.....	17
2.1.1 2007-2013 DÖNEMİ İÇİN YEREL VE BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKASI.....	23
2.1.2 2014-2020 DÖNEMİ İÇİN YEREL VE BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKASI.....	23
2.2 AVRUPA BİRLİĞİ YEREL VE BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARI TANITIMI.....	24
2.2.1 AVRUPA BİRLİĞİ BÖLGESEL POLİTİKASI YAHUT UYUM POLİTİKASI 2014-2020.....	24
2.2.2 2020 SONRASI BÖLGESEL KALKINMA VE UYUM POLİTİKASI	29

2.3 AVRUPA BİRLİĞİ YEREL VE BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARI UYGULAMASI.....	37
BÖLÜM III	39
3.1 YUNANİSTAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN AVRUPA BİRLİĞİ KALKINMA POLİTİKALARINA YEREL YÖNETİMLERDE UYGULAMALARI	39
3.2 SEÇİLİ ŞEHİR VE YEREL YÖNETİM ÖRNEKLERİ	40
3.2.1 İLİON BELEDİYESİ ÖRNEĞİ	40
3.2.2 KİFİSYA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ	43
3.2.4 KASTORYA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ	50
3.3 AVRUPA YEREL VE BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARI- YAŞAM BOYU EĞİTİM YUNANİSTAN BELEDİYELERİ ÖRNEĞİ	52
4. PANDEMİ VE AVRUPA BİRLİĞİ YEREL YÖNETİMLERİ.....	54
4.1 PANDEMİ’NİN SOSYO-EKONOMİK ETKİLERİ VE KALKINMA POLİTİKALARININ GEREKSİNİMİ.....	54
4.2 PANDEMİ’NİN AVRUPA YEREL YÖNETİMLERİ ÜZERİNDEKİ EKONOMİK ETKİSİ	56
4.2.1 PANDEMİNİN YEREL YÖNETİM HARCAMALARINA ETKİSİ	56
4.2.2. PANDEMİNİN YEREL YÖNETİM GELİRLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	57
4.3 AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELERİ ÜLKELERDE MERKEZİ, BÖLGESEL VE YEREL YÖNETİMLERDE ALINAN DESTEK ÖNLEMLERİ.....	57
5. SONUÇ	60
KAYNAKÇA.....	61

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: 2007-2013 Kalkınma politikasına ayrılan fonlar.....	38
Tablo 2: Kreş ve anaokulu yıllık kayıt başvurularını ve Avrupa Birliği finansmanı hak eden katılımcılar.....	48
Tablo 3: Egaleo Belediyesinde kreş ve anaokulları Avrupa fonlarından finansmanı kabul gören başvurular.....	49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: 2012 Avrupa Birliği şehirleri nüfus haritası.....	7
Şekil 2: Üye Devletlerin Avrupa fonlarından yararlanma seviyesi.....	22

GİRİŞ

Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları, Birlik tarafından gerekli öncelikler olarak belirlenmiştir. Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları toplumun refahı, ekonominin büyümesi ve bilim ve teknolojinin ilerlemesi için gerekli alt yapıyı sağlarlar.

Sosyal uyumu, toplumda eşitsizliği azaltmayı, geleneksel yaşam ve yöntemleri desteklemeyi, sürdürülebilir ve dengeli ekonomik kalkınmayı güçlendirmeyi, yeşil ve sürdürülebilir girişimcilikle doğayı korumayı ve çevreyle uyum içerisinde yaşamak kalkınma ekonomisinin temel düşünceleridir. Bu çerçevede yerel yönetimlerin idari ve operasyonel kapasitesini geliştirerek ve yeni teknolojilerin yaygın kullanımını teşvik etmeyi amaçlamayan Avrupa Birliği Politikaları kapsamında, üye ülkelerin Yerel Yönetim ve Yerel makamların hizmetlerine yönelik olağan ve sürekli hedeflerden biri; olabildiğince çok Avrupa mali kaynağa sahip olabilmektedir.

Şaşmaz'a göre "ekonomik, siyasal ve yönetsel, hukuki ve kurumsal ile sosyo-kültürel faktörler ekonomik kalkınmanın belirleyicileridir (Şaşmaz, 2018)" ve Özyücelin belirttiği gibi ülkeler belirli bir gelişmişlik aşamasına ulaşabilmesi için çeşitli ekonomik tedbirlere başvururlar (Özyücel, 2018)".

Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları, Birlik tarihi boyunca farklı şekillerde ortaya çıkmış ve hiç bir zaman önemini yitirmemiştir. Yerel ve bölgesel yönetime yönelik program ve çalışmalar hazırlanmış ve üye devletler tarafından uygulanması için onlara sunulmakla kalmamış, parasal fonlarla ve bilgi aktarımı programlarıyla desteklenmiştir. Bu kapsamda, Avrupa Birliğine üye devletlerdeki yerel ve bölgesel yönetimlere yönelik çalışmalar, üye devletlerin spesifik alanlarda gerek devletlerin planlama ve stratejilerine gerekse Avrupa Birliği vatandaşlarının sosyo-ekonomik yaşantılarına şekil vermiştir.

Yunanistan'da uygulamaya geçirilmiş bazı örnekler incelenip değerlendirmeleri yapıldığında, bulgular Avrupa Birliği'ndeki Yerel ve Bölgesel

yönetimleri tarafından bu politikaları takip etmeye ve bunları özümsemeye artan bir önem verildiğini ve bu yönde adımlar atıldığını göstermektedir.

Yunanistan'ın örnek alınmasındaki amaç bu ülkenin Balkanlardaki en eski Avrupa Birliği üyelerinden olması ve tezin araştırmacısının örneklere erişiminin mümkün olması ve bu ülkenin Türkiye'ye coğrafi yakınlığı ve diğer birçok benzerliklerinin bulunmasıdır.

BÖLÜM I

1.1 AVRUPA BİRLİĞİ ÜYE DEVLETLERİN DURUMU

Avrupa Birliği ve ona ilişkin süreçler, hem siyasi hem de akademik olarak son yıllarda pek çok kişiyi ilgilendiren konulardan biridir. Yaklaşık son beş yüzyıldır, Batı Avrupa toplumları küresel kapitalizm tarihinde merkezi ve istisnai derecede ayrıcalıklı bir rol oynamaktadır (Böröcz, 2015). Bu toplumlar, yeni bir birlik oluşturarak güçlerini artırarak devamlarını sağlamayı hedeflemişlerdir. Yeni birlik, "savaşı düşünülemez ve maddi olarak imkansız hale getirecek uluslarüstü bir ilkeye dayanıyordu¹. Bir zamanlar hanedan sendikaları, Avrupa topraklarının barışçıl bir şekilde birleştirilmesi için kullanılırken, Polonya-Litvanya Topluluğu ve Avusturya-Macaristan İmparatorluğu gibi ülke düzeyindeki sendikalar daha az yaygındı ve bu birleşimlerin, ilerleyen yıllarda yetersiz kaldığı anlaşıldı. Avrupa'da birliğin sağlanması yönünde ilk önerilerden biri 1818 Aix-la-Chapelle Kongresi'nde, günün en ileri enternasyonalisti olarak Çar Alexander tarafından ileri sürüldü. Çar Alexander bir tür kalıcı Avrupa birliği önerdi ve hatta tanınan devletlere şiddet yoluyla değişikliklere karşı destek sağlamak için uluslararası askeri güçlerin sürdürülmesini önerdi (Palmer, Colton & Kramer, 2006). Buna benzer birlik fikirleri, Avrupa ülkelerinin temsilci ve yöneticileri arasında uzun süre konu oldu. Avrupa birliği fikrini teşvik etmek için savaşlar arasında devletlerin birlikteliğini sağlamak için oluşturulan bir organizasyona örnek, 1923'te Pan-Europa hareketidir (Pistone & Schmuck, 2008). 1939'dan 1945'e kadar II. Dünya Savaşı, Avrupa'yı derinden etkileyen insani ve ekonomik bir felakete sahne oldu. Holokost ve Hiroşima ve Nagazaki atom bombardımanlarıyla, Avrupa, savaşın ve aşırılığın dehşetine tanık oldu. Bir kez daha, savaşların ve özellikle nükleer silahlarla savaşın, bir daha asla yaşanmamasını sağlama arzusu doğdu. Almanya'nın barışı bir daha asla tehdit edememesini sağlamak için, ağır sanayi kısmen dağıtıldı ve ana kömür üreten

---

¹ Schuman Project

bölgeleri ayrıldı veya uluslararası kontrol altına alındı. Winston Churchill'in 1946'da yaptığı "Avrupa Birleşik Devletleri" çağrısı (Kelemen, 2007) gibi açıklamaların sesinin artmasıyla, Avrupa Konseyi ilk pan-Avrupa örgütü olarak 1949'da kuruldu. Ertesi yıl, 9 Mayıs 1950'de, Fransa Dışişleri Bakanı Robert Schuman, Avrupa'nın kömür ve çelik endüstrilerini entegre etmek için bir topluluk önerdi (Diebold, 1959).

Avrupa Birliği'nin kuruluş amacı, İkinci Dünya Savaşı'nın sonunda Eski Kıta'ya açılan yaraların iyileşmesiydi. Sadece ekonomik düzeyde değil, aynı zamanda Avrupa ülkelerinin genel siyasi gücüne açılmış olan yaraların savaştan uzak, barış ve beraberlik ile iyileştirilmesi gerekiyordu. Yeni savaşın tekrarlanmasını önlemek, mağlup Almanya'nın gücünü kontrol etmek ve sınırlamak, Avrupa'nın iki kamp arasındaki Soğuk Savaş ortamında oynamaya çağrıldığı yeni rol ve son olarak, harap olmuş Avrupa ülkelerinin ekonomik olarak yeniden inşası Avrupa kıtasını yeni bir felaketten kurtarmak için gerekli görüldü. Bütün bu sorunlar, her bir devlet tarafından ayrı ayrı ele alınamayacağı, ancak Avrupa devletleri tarafından genel bir kolektif eylem gerektirdiği açıkça ortadaydı (Τσιμισίτης {Çinisizelis} 2007: 0-92).

Temelleri, Fransız Dışişleri Bakanı Robert Schuman'ın Jean Monnet tarafından tasarlanan fikri ele alarak 9 Mayıs 1950'de Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kurulmasının önerilmesiyle atılan Avrupa Birliği, günümüzdeki durumuna ilk adımları Maastricht Antlaşması (Avrupa Birliği Antlaşması) ile 1 Kasım 1993 tarihinde attı. Bu birliğin, 1999'a kadar parasal birliğin tamamlanmasına, Avrupa vatandaşlığının oluşturulmasına ve ortak dış ve güvenlik ile adalet ve içişlerinde işbirlik politikalarının meydana getirilmesine karar verildi. İlk aşamada 12 üye devletten oluşan ve ortak para birimi Avro 1 Ocak 2002 tarihinde bu para birimini kullanmaya başlayan topluluk, 1995 yılında Avusturya, Finlandiya ve İsveç'in katılımıyla üye sayısı 15'e yükseltti. 2020 yılında İngiltere'nin topluluktan ayrılmasıyla dengeler değişti. 27 üye devletten oluşan Avrupa Birliği tarihindeki en yüksek üye sayısını 2004 yılında Çek Cumhuriyeti, Estonya, Kıbrıs, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Polonya,

Slovakya ve Slovenya'yı dahil ederek gerçekleştirdi. 2007 yılında, Bulgaristan ve Romanya'nın katılımıyla AB'nin üye sayısı 27'ye yükseldi. 2013 yılında Hırvatistan'ın katılımıyla Avrupa Birliği'ne üye devlet sayısı 28'e ulaştı. Avrupa Birliği'nin devamının nasıl olacağını veya bu birliğin dağılıp dağılmayacağını anlamak için, önce onu neyin bir arada tuttuğunu netleştirmeli ve sonra Avrupa Birliği'nin yerel yönetimlere verdiği önem anlaşılmalıdır. Yerel yönetimler Avrupa Birliği'nde kilit rol oynamaktadır.

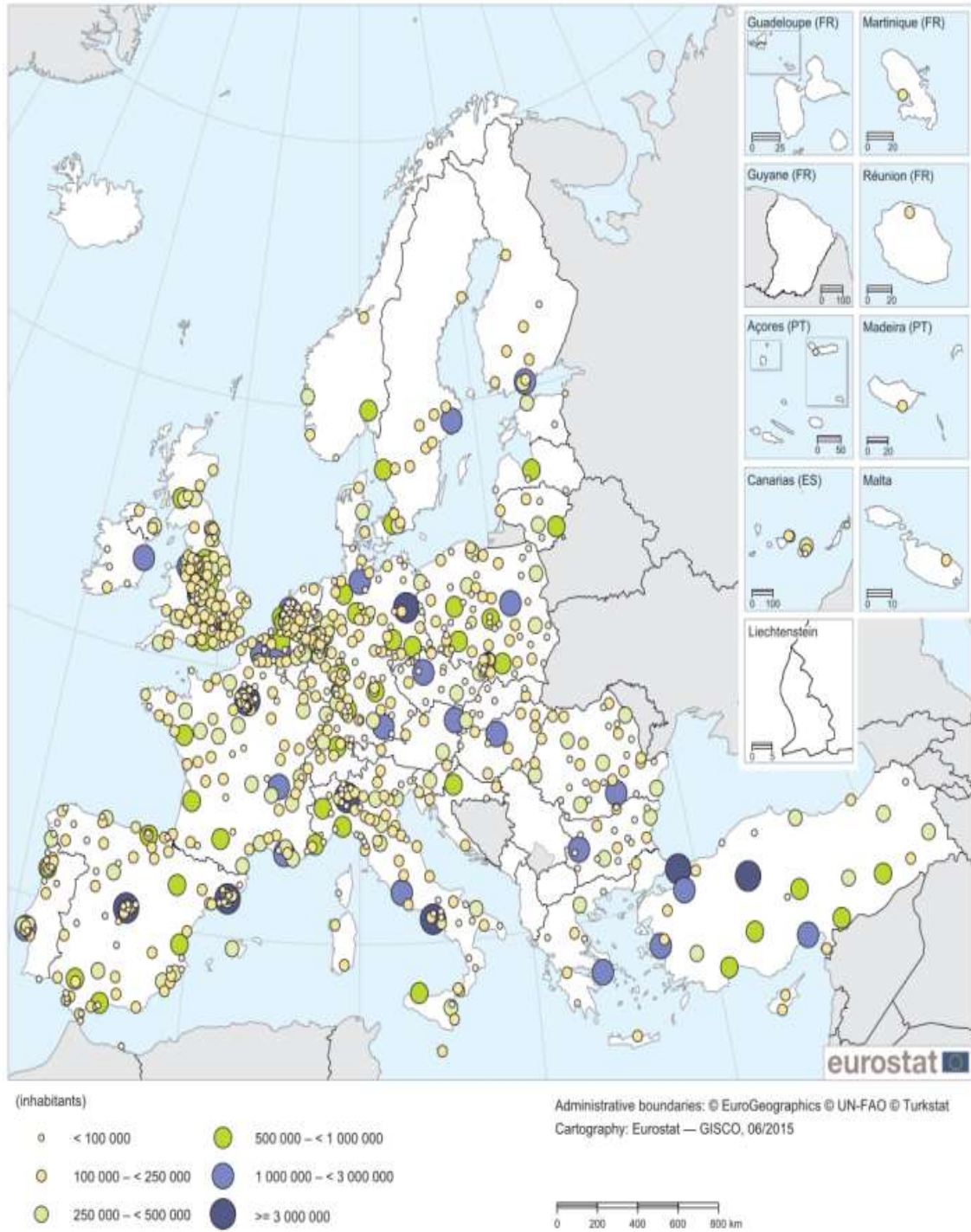
Avrupa Birliği'nin sadece tarihçesinde değil günümüzdeki durumunda ve yerel ve bölgesel politikalarının yürürlüğe konmasında önemli rolü olan olaylardan biri Avrupa Bölgesel Fonunun kuruluşudur. İlk Avrupa Birliği bölgesel politika girişimi ve bu kavramını Topluluğa tanıtan Avrupa Bölgesel Fonu'nun kurulmasıydı. Fonun amacı, Topluluk içindeki temel dengesizliklerin düzeltilmesine katkıda bulunmaktı (Βασιλόπουλος, {Vasilopoulos}(2009). Avrupa Bölgesel Fonu'nun kurulması aşadaki koşullardan dolayı gerekli görüldü:

- Topluluğun Üye Devletlerinin mali kapasitesi en yoksul bölgelerini finanse etmesini güç hale getiren 1973 yılındaki uluslararası enerji krizi,
- Önemli bölgesel sorunları olan Britanya, İrlanda ve Danimarka'nın Birliğe katılımı,
- Ekonomi politikalarını teşvik etme ihtiyacı.

Avrupa Birliği kuruluşundan günümüze kadar sürekli bir değişim ve yeni kararlar almıştır. Avrupa Birliği'nin kurulması, Avrupa kıtasında halklarının bir arada yaşaması için bir vizyon ve umuttu. Bugüne kadar elde edilen başarılar birçok alanda takdire şayandır. Avrupa Birliği, bölünmüş Avrupa kıtasını coğrafi olarak birleştirmeyi, geleneksel önyargıları ve rekabeti aşmayı ve nihayet halklarını birbirine yakınlaştırmayı başardı. Aynı zamanda, birleşik bir ekonomik ortam yarattı.

Son olarak, Avrupa vatandaşının günlük yaşamı üzerinde doğrudan etkisi olan nc politikaları teşvik etti.

Günümüzde Avrupa Birliği 27 ye Devletten oluşur. Tarihi boyunca eriştiği en yüksek ye Devlet sayısı 28idi, fakat Birleşik Krallığın Brexit olarak adlandırılan Birlikten ayrılışından sonra 27 ye Devleti bağlayan standart ekonomik, ticari, sosyal ortak bir Pazar olarak varlığını sürdürmektedir. Aşağdaki haritada Avrupa Birliği Şehirlerinin nfs gösterilmektedir. Őehirlerin nüfus yoğunluğunu bilmek Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikalarının gereksiniminin ve uygulanma yönteminin daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Şekil 1: 2012 Avrupa Birliği şehirleri nüfus haritası

2012 yılında Avrupa şehirlerinde nüfus yoğunluğu, Kaynakça: Eurostat 06/2015 tarihli hartografya

1.2 AVRUPA BİRLİĞİ YEREL VE BÖLGESEL YÖNETİMLER TANITIM

Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Yönetimleri incelemeye başlamadan önce, yerel yönetimin toplumsal, siyasi ve ekonomik önemini anlamak gereklidir. Yerel yönetim, kamu yönetiminde önemli bir yer kapsamaktadır. Yerel yönetimin varlığı, karar alma sürecine kitlesel katılımın demokratikleşme ve yoğunlaştırma sürecinin çok önemli bir yönü olduğu temelinde her zaman savunulmuştur. Yerel yönetim sistemi yoksa hiçbir siyasi sistem tam ve demokratik kabul edilmez.

Yerel yönetimin amacı, belediyelerin barışı, düzeni ve iyi yönetimi için konseylerin güç ve sorumluluklarını birlikte uyguladıkları organize bir sistem sağlamaktır. Görevlerinin bir parçası olarak, meclis üyelerinden, bölgelerinin yararı için sosyal, ekonomik ve çevresel yaşayabilirliği ve sürdürülebilirliği iyileştirmeye yönelik çalışmaları beklenmektedir. Görevleri ayrıca vatandaşlar için uygun iş ve istihdam fırsatlarını teşvik etmeyi de içerir. Etkili yerel yönetimler, topluluklarında ikamet eden insanlar için genel yaşam kalitesi sağlar (Eisenstein, 2019).

Yerel yönetim, merkeziyetçiliğin bir boyutu olarak yetki devriminin bir ürünüdür. Olowu'ya göre (1988: 12) literatürde yerel yönetimin tanımına yönelik iki yaklaşım vardır. Genellikle karşılaştırmalı çalışmalarda benimsenen bir yaklaşım, merkezi hükümetin altındaki tüm ulusal yapıları yerel yönetim olarak kabul etmektir. İkinci bir yaklaşım, yerel yönetimlerin belirli özelliklerle tanımlanması açısından daha ihtiyatlıdır. Bu tür yönetimler genellikle şu beş özelliğe odaklanılır: tüzel kişilik, bir dizi işlevi yerine getirmek için belirlenmiş yetkiler, sınırlı merkezi kontrole tabi olan önemli bütçe ve personel özerkliği, etkili vatandaş katılımı ve yerellik.

Meyer'in (1978) yaklaşımına göre, yerel yönetim bir ülkenin demokratik sistemi içinde yer alan yerel demokratik yönetim birimleri, belirli yerel hizmetleri sunmak ve coğrafi, sosyal ve ekonomik bölgeleri geliştirmek, kontrol etmek ve düzenlemek için önceden belirlenmiş, kontrollü hükümet yetkileri ve gelir

kaynaklarına sahip olan hükümetin yönetiminin alt seviyesi olan yerel demokratik yönetim birim olarak kabul edilir.

Diğer bir görüşe göre, yerel yönetimin, kendi işlerini düzenlemek için yasal haklara ve gerekli organizasyona sahip olan bölgesel, egemen olmayan bir topluluk anlayışını içerdiği söylenebilir. Bu kapsamda, yerel topluluğun kendi işlerinin idaresine katılımının yanı sıra dış kontrolden bağımsız hareket etme gücüne sahip yerel bir otoritenin varlığını varsayar (Robson, 1937).

Bunun yanı sıra, yerel yönetimi anlama çabasında bir tanım daha verilmiştir. Buna göre, Yerel yönetim, bir ulus veya devletin tüm hükümetinin, devlet otoritesine bağlı yetkililer tarafından idare edilen, ancak devlet otoritesinin denetiminden bağımsız olarak, ikamet eden kalifiye kişiler tarafından veya bazı yerlerde mülk sahibi olan kişiler tarafından seçilen bir bölümdür ve ortak çıkarlar ile ortak geçmişe sahip topluluklar tarafından oluşturulmuştur (Gomme, 1987).

Hem Robson hem de Gomme yerel yönetimde bağımsızlığı vurgularken, yerel yönetimler aslında merkezi hükümet kontrolünden bağımsız olduklarını ifade etmemişlerdir. Hizmetlere ilişkin sorumlulukların ulusal ve yerel yönetimler arasında paylaşılması nedeniyle yerel yönetimler, kararlarında ve uygulamalarında belirli bağımsızlığa sahiptir. Ayrıca, sorumlulukların bölünmesinin siyasi veya politik bir mesele olduğu unutulmamalıdır. Dünya Bankası (1989) ve Heymans & Totemeyer (1988) tarafından belirtildiği gibi, merkezi ve yerel yönetim arasındaki başarılı ilişkileri belirleyen birkaç ön koşul vardır. Bunlar:

- i. demokratik bir siyasi ortamda güçlü bir yerel yönetim sistemine duyulan ihtiyaç,
- ii. yerel yönetimin bölgesel ve ulusal kalkınmada tam bir ortak olarak hayati bir rol oynamasına izin verilmesi,
- iii. merkezi, bölgesel ve yerel organlar arasında mali kaynakların adil bir şekilde paylaşılması,

- iv. merkezi ve yerel yönetim arasında insan kaynaklarının adil bir şekilde paylaşılması,
- v. merkezi ve yerel yönetim arasında resmi ve etkili kontroller ve dengeler,
- vi. tam istişare ve tüm düzeylerde doğru zamanda doğru bilgi akışı,
- vii. Irk ve cinsiyete bakılmaksızın her yurttaşın yönetimin ve hükümetin tüm düzeylerine tam katılımı - böylece demokrasinin hükümetin tüm alanlarına yayılması,
- viii. siyasi ve sosyal uyum,
- ix. farklı hükümet düzeyleri arasındaki yasal ilişkileri ve mevzuatı değiştirmek için merkezi hükümet üzerindeki yerel baskı yeteneğini tanımladı;
- x. hükümetin temel ilkeleri olarak güven ve dürüstlük ve
- xi. yeniliğe açıklık.

Yerel yönetimler daha geniş "politika zincirinin" bir parçasıdır. Yerel yönetim organları, yerel topluluktaki (aile, mahalle, okul) sosyal sorunların önlenmesi ve yanıtlanması açısından en yakın kurumlar ve sosyal alanda politikanın uygulanması için en sorumlu kamu eylem organları olarak tanımlanmaktadır (Spiropoulou, 2016: 23).

Yerel yönetimin önemi toplumsal, siyasi ve ekonomik yapıların karmaşık etkileşimleri sonucu biçimlenmektedir. Aynı zamanda, yerel yönetim yönetsel, siyasi ve ekonomik yapıların oluşumunda doğrudan ve dolaylı olarak rol oynamaktadır. Yerel yönetim, merkezi yönetim ile iki yönlü ve sürekli bir etkileşim çerçevesinde toplumsal alt sistemlerden etkilenirken bir bağımlı değişken olarak

ortaya çıkmakta, bu sistemleri etkilediği ölçüde de bağımsız bir değişken konumunda bulunmaktadır (Parlak, 2014). Yerel yönetimler toplumun özelliklerine göre farklı biçimler almaktadır. Avrupa Birliği dahilinde, yerel yönetimler bu mantığı takip ederek üye devletler arasında aynı temellere dayanarak planlanmış olmalarına rağmen, farklılıkların bulunduğu bir gerçek. Son yıllarda, Kalkınma Politikaları kapsamında yerel yönetimlere daha fazla görev, yetki ve kaynak aktarımı gerçekleştirilir.

“Kendi başımıza ulaşamayacağımız, ancak uyum içinde başarabileceğimiz pek çok hedef var. Görevler, Avrupa Birliği, Üye Devletler ve bunların bölgeleri ve yerel yönetimler arasında paylaşılır.” Bunlar, Avrupa Devlet Başkanlarının 2007'de Avrupa Birliği'nin 50. kuruluş yıldönümünde Berlin bildirgesinde söyledikleri sözlerdir ve yerel yönetimlerin önemini yansıtır. 27 Üye Devlettten oluşan Avrupa Birliği'nde, yaklaşık 300 bölge ve 91.000 belediye eğitim, çevre, ulaşım ve ekonomik kalkınma gibi kilit sektörlerde büyük yetkilere sahiptir ve bunlar toplam kamu yatırım harcamalarının 2 / 3'ünü oluşturmaktadır (The Committee of the Regions & European Commission, 2009). Yerel ve bölgesel yönetimler, Avrupa Birliği'nin demokratik yaşamı için hayati öneme sahiptir ve ortak Avrupa politikalarının oluşturulması ve uygulanmasında kilit aktörlerdir. Kurumsal düzeyde, Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi, yerel ve bölgesel yönetimleri temsil eden danışma kurumudur. 1994'te kurulan Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi, yerel ve bölgesel hükümetlerin, Komisyon, Parlamento ve Konsey'e verdiği görüşlerle alınan kararları etkilemekte, yerel ve bölgesel hükümetlerin çıkarlarını korumak ve kollamakta, kurumların daha demokratik çalışmasını sağlamaktadır. Avrupa Birliği mevzuatının yaklaşık dörtte üçü yerel veya bölgesel düzeyde uygulanmaktadır, bu nedenle yerel ve bölgesel temsilcilerin yeni Avrupa Birliği yasalarının geliştirilmesinde söz sahibi olması ve yetki ikamesi ilkesine uyumu izlemesi, kararların merkeze olabildiğince yakın bir şekilde alınır. İkinci olarak, Avrupa Birliği hızla ilerlerken halkın vatandaşlara en yakın seçilmiş yönetim düzeyine dahil etmek, Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi'nin kuruluş amaçlarından biridir. Yetkisine dahil olan bölgesel veya yerel düzeyde on alanda yeni teklifler yapıldığında Avrupa Birliği Bölgeler Komitesi'ne danışılır: ekonomik ve sosyal uyum, Avrupa ötesi altyapı ağları, sağlık, eğitim ve kültür,

istihdam politikası, sosyal politika, çevre, mesleki eğitim ve ulaşım bu alanlardan en önemlileridir.

Avrupa bölgesel politikasının etkili olabilmesi için, bir bütün olarak toplulukların tutarlı bir görüşüne dayanması gerektiği kabul edilmiştir. Yerel politikalar günümüzde baskın politika modelidir, ancak yerel politikaların yerel düzeyin dar sınırlarından çıkamaması ve bölgesel sorunlara kapsamlı bir çözüm sunamaması nedeniyle çeşitli merkezi bölgesel politika biçimleriyle bir arada varlığını sürdürmektedir. Bu, ekonomik ve sosyal uyum bağlamında, aynı zamanda bölgesel uyumu geliştirmeyi amaçlayan yeni bir görüştür. Topluluğun rolü, iki eksenli olan ek bir politika çerçevesinin oluşturulmasında özetlenmektedir: Bir yandan topluluğun çeşitli sektörel politikaları arasında tutarlılığı kolaylaştırırken, diğer yandan bölgeler arası işbirliğini teşvik eder. Yeni çerçevenin temeli, deneyim alışverişini, bilgi toplamayı ve farklı üye Devletlere ait bölgeler ve şehirler arasında işbirliği ağlarının kurulmasını kolaylaştırmaktır. İşbirliğinin faydaları ölçek ekonomilerinin yaratılması, teknoloji transferleri ve risk sermayesi şirketlerinin yaratılması yoluyla artan verimliliklerdir. Komisyon ve ulusal makamlara ek olarak bu girişimlerin örgütsel çerçevesi, bölgesel ve yerel makamların ve bunları topluluk düzeyinde temsil eden organların aktif katılımına dayanmaktadır. Bölgeler ve şehirler arasındaki işbirliği ağları, bu bölgelerin ortak sorunları ve çıkarları paylaştığı durumlarda var olabilecek tamamlayıcılığı güçlendirerek rekabete bir alternatif sağlamayı amaçlamaktadır. Ağlar, basit deneyim alışverişinden belirli hedefler üzerinde uzun vadeli yakın işbirliğine kadar çeşitlilik gösterir. Topluluk, topluluk destek çerçevelerine paralel olarak, kendi programlarını, bölgesel ve yerel yönetimlerin katılmaya davet edildiği topluluk girişimlerini geliştirmektedir.

Yerel Yönetim kurumu, Üye Devletlerde, bir ortak payda bulmanın zor olduğu ölçüde önemli ölçüde farklılaşmıştır. Avrupa Birliği üye devletlerinde yerel yönetimin ortak noktası olmamasına rağmen, tüm eyaletler yerel yönetimlere bir dizi sorumluluk vermiş ve küçük veya büyük ölçüde bağımsızlığı tanımıştır. Bir devletin yerel yönetiminin kimliği, ağırlıklı olarak kurumun ülkenin yönetim sistemindeki siyasi rolü ve diğer yandan yetki sahibi olduğu işlev yelpazesi tarafından belirlenir.

Avrupa ülkelerinin yerel yönetim sistemlerinin yukarıda bahsedilen iki ana eksene göre gruplandırılması üç grupta yapılabilir:

Fransız modeli grubu: Napolyon yönetim sisteminden etkilenen bu grubun devletleri, geleneksel olarak merkezi yapılarla tanınır ve yerel yönetim varlığının nedeni, yerel yönetimin siyasi rolü ağırlıklıdır ve burada yerel yönetim daha az işlevseldir. Bu modele ait devletlerdeki yerel yönetimlerin işleyişinin temel özellikleri, yerel yönetimin yetkilerinin tanımlanması, devletin sürekli denetimi ve seçilenlerin merkezi yönetime yönelik siyasi baskısıdır. Yunanistan bu gruna aittir.

Anglo-Sakson model grubu: Bu grubun özelliği, yüksek derecede bağımlılığa sahip olan yerel yönetimin etkin işleyiştir, ancak burada yerel yönetimin siyasi rolü açıkça ikincildir.

Kuzey ve Orta Avrupa grubu: Bu grup, Almanya ve İskandinav ülkeleri gibi ülkeleri içerir. Bu sistemlerdeki yerel yönetim bağımsızlığa sahiptir ve ikinci gruba ait olan ülkelerin yerel yönetimleri gibi hizmet sunumuna önem gösterir, ancak yerel yönetimin siyasi gücüne ve yerel demokrasiye katkısına eşit derecede önem verir. Son yıllarda, Fransız modelindeki birinci grubunun devlet denetiminin azaltılmasına yönelik adımlar ve yerel yönetimin yerine getirdiği görevlerin artması ile bu üçüncü gruba doğru bir hareket yaşanmaktadır.

Yerel yönetim tarafından her zaman yerine getirilen, atıkların toplanması ve işlenmesi ve yerleşim yerlerinin temizliği gibi günlük yaşamın temel altyapısını ilgilendiren işlevler çok azdır. Eğitim, sağlık, sosyal refah politikaları, çevrenin korunması vb. gibi işlevler, idari bir uygulama düzeyinde tutarlı bir şekilde dağıtılamaz. Çok az sorumluluk yerel yönetimin ana sorumluluğuna ait olduğundan, çok sayıda işlev ara alandadır. Çoğu ülkede aynı işlevin dağılımının farklı yönetim ve yerel yönetim düzeylerinde gerçekleştirildiğini hesaba katarsak, alan daha da karmaşıktır.

Her üye-devlette eyaletler olması, bölgelerin Avrupa Birliği programlarına dahil edilmeleri ve bu programların uygulanması için kurumlara gerekli finansman sağlamaya yardımcı olur. Bu tür Avrupa Birliği kaynaklı programlarla ilgilenen kurumlar yerel yönetim kuruluşlarıdır. Yerel yönetimler, ilgili fonu eyaletler aracılığıyla Avrupa Birliği'nden alır ve dahil oldukları bölgedeki yerel topluluklar yararına kullanırlar.

2020 sonrası Avrupa Birliği'nde, yerel kalkınma politikaları ve yerel girişimler daha güçlüdür ve ulusal ve Avrupa stratejilerine her zamankinden daha fazla entegre edilmiştir. Yerel yönetim, Avrupa Birliği politikalarının ana akımında hak ettiği yeri kazanmıştır. Bunun ana sebebi, önceki yıllarda yürürlüğe koyulmuş olan politika ve stratejilerde yerel ve bölgesel yönetimlerin hizmet sağlanmalarının yanı sıra, istihdam yaratma ve üye-devletlerin kalkınmasında etkili görülmüş olmasıdır. Avrupa Birliği'nde Kalkınma Politikalarının, Avrupa Birliği'nde Kalkınma Politikalarının gereksinimi ve bunların tarihçesi ilerleyen ünitelerde ele alınacaktır.

1.3 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KALKINMA POLİTİKALARININ ÖNEMİ

Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma yahut Uyum Politikası - özellikle az gelişmiş bölgeler olmak üzere - Avrupa bölgelerinin ve şehirlerinin kalkınması ve modernizasyonu için büyük önem taşır. Avrupa Birliği'nin Bölgesel Kalkınma yahut Uyum Politikasının önemi, bazı ülkelerde gayri safi yurtiçi hasıllarının %4'ünü temsil etmesi gerçeğiyle kanıtlanmaktadır.

2007-2012 dönemi bu politikaların fonlarının kullanıldığı sonuçların kısa bir örneği şöyledir:

- Avrupa Birliği'nin az gelişmiş bölgelerinde kişi başına düşen GSYİH büyümüştür (özellikle AB-27 ortalamasının %60,5'inden 2007'den 2010'a kadar %62,7'ye erişmesi)
- 2007'den 2012'ye kadar 600.000 iş pozisyonu açılmıştır (üçte biri küçük ve orta ölçekli işletmelerde ortaya çıkmıştır)
- Daha verimli bir Avrupa ulaşım ağı amacıyla 25.000 km yol ve 1.800 km inşaat ve onarım çalışmaları gerçekleştirilmiştir
- 200.000 küçük ve orta ölçekli işletme doğrudan finansman almıştır ve 77.800 yeni işletme faaliyete geçmiştir
- 60.000'den fazla araştırma projesi desteklenmiştir
- 1,9 milyon kişinin Avrupa içi erişimi oluşmüştür

Avrupa Birliği bölgelerinin sosyo-ekonomik durumlarını yansıtan raporlar Avrupa Birliği yerel ve bölgesel kalkınma politikaları kapsamındaki finansmanın bölgeler arasında farklılıkların giderilmesine önemli katkılar sağladığını gösterir. (European Commission, 2003, Commission of the European Communities, 2002a, European Commission, 2001).Ulusal düzeyde Avrupa Birliğin daha az gelişmiş ülkelerin kişi başına düşen milli gelir ortalaması, 1988'de Topluluk ortalamasının %67.6sı boyutunda iken 1998'de %78.8'e kadar ulaştığı görülür. Bu ülkelerden birisi Yunanistandır. Devlet bazında bakıldığında Yunanistan'ın milli gelir ortalaması Avrupa Birliği ortalamasının %66.1'idir. Avrupa Birliği resmi raporlarından elde edilen sonuçlara göre fonlar geri kalmış bölgelerde 1989dan 1999a kadar, yıllık büyümeyi neredeyse %1/2 arttırmıştır. Bu büyümenin, Yunanistan milli gelirine %10 civarında katkı sağladığı tespit edilmiştir. ; bu oran, İspanya için %4'ün üzerindedir. Son olarak belirtmelidir ki, Avrupa Birliği yerel ve bölgesel kalkınma politikaları kapsamında destek alan bölgelerde aynı zaman zarfında 2.2 milyon kişiye iş imkanı sağlanmıştır(European Commission Regional Policy[c]).

1.3 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KALKINMA POLİTİKALARININ GEREKSİNİMİ

Avrupa Birliği'nde Kalkınma Politikalarının uygulanmasındaki gereksinim bir temel inanca dayanır. Bu, bölgeler arasında eşitlik olması gerektiği inancıdır. Örneğin, en geniş kapsamlı kalkınma politikası olan Avrupa Birliği Bölgesel Politikası ve Uyum Politikasının oluşturulmasının gerekçesi ve gerekliliği ile ilgili olarak, Avrupa Birliği'nin tüm bölgeleri arasında sosyal ve ekonomik tekdüzeliğin bulunmamasıdır. Tüm Üye Devletlerin kalkınmasında ve modernizasyonunda tekdüzeliği sağlamak için, Avrupa Birliği'nin yetkili organları bu nedenle dezavantajlı bölgelerin güçlendirilmesi gerektiğine karar vermiştir. Daha basit bir ifadeyle, bazı Üye Devletlerin veya bölgelerin kalkınma gecikmesini dikkate alınarak, Avrupa Birliği onları güçlendirmeye ve desteklemeye karar vermiştir. Bu kapsamda Avrupa Birliği Bölgesel Politikası ve Uyum Politikası oluşturulmuştur.

BÖLÜM II

2.1 AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KALKINMA POLİTİKALARI TARİHÇE

AB içinde ortak bir sosyal politika talebi, ekonomik entegrasyon süreçlerinden kaynaklanan eşitsizlikler tarafından pekiştirilmiştir. Ortak politikaların uygulanması, tek bir işgücü piyasasına hitap edecek ortak bir ekonomik bütçeden kaynaklara sahip tek bir karar alma merkezini gerektiriyordu. Ancak son ekonomik kriz, Üye Devletler arasındaki ekonomik rekabeti artıran istikrarsızlaştırıcı bir faktör olarak bir katalizör görevi gördü. Roma Antlaşması, farklı ulusal ekonomilerin bir arada yaşaması üzerinde birden fazla etki sağladığı için, sosyal olarak yeniden örgütlenmeye federalist bir yaklaşım oluşturulmaya gerek görüldü. Üye Devletler, ulusal politikalarını AB yönergelerine uygun olarak planlamak zorundaydı. Avrupa Birliği'nin önceliği, küreselleşen bir ekonomik piyasaya uyum sağlamak için ihtiyati tedbir olarak rekabet fikrini özümsemek için istihdamı ve aktif yaratıcı yaşlanmayı artırmak olmuştur. Toplumsal dışlanmayla mücadelede toplumsal cinsiyet eşitliği politikası ve engelliler için fırsat eşitliği sağlamak için sağlık önlem paketleri de alındı. AB'nin dayandığı yetki ikamesi ilkesi Üye Devletlerin ulusal politikalarına müdahale etme yetkisine sahip değildi, bu da tüm eylemlerin ek tedbirlerle olmasına neden oldu.

Avrupa sosyal politikası terimi, Avrupa Birliği üyelerinin sosyal koruma ve istihdam alanlarının yapılandırılmış yapısını amaçlayan tüm politika planları anlamına gelir. Avrupa Politikanın oluşumunu etkileyen faktörlerin değişkenliği, Avrupa Birliği'nin genişleme ve derinleşme sürecinde ortaya çıkan ihtiyaçları tam olarak karşılamak için sürekli reforma tabi tutulan akışkan bir ortam yaratmaktadır. Farklı ekonomilerin bağlantılarından kaynaklanan eşitsizlikler, bir uyum politikasının uygulanmasını zorunlu kılmıştır (Σακελλαρόπουλος {Sakellaropoulos}, 1993). Lizbon Antlaşması'nda açıkça ifade edilen yetki ikamesi ilkesine göre, AB, Üye Devletlerin ulusal politikaların denetimi altındaki alanlara müdahale etmek için

yasal yetkisi yoktur ve bu nedenle Avrupa Birliği'nin ulus üstü organlarının paydaşlarla işbirliği ve diyalog yoluyla hem yerel hem de bölgesel düzeyde hareket etme yükümlülüğü vardır. Yeni Avrupa gerçeği, bireysel devlet politikası planlarının sosyal alanda ortak bir eylem çerçevesiyle değiştirilmesini gerektiriyordu (Χριστιανός {Hristianos} & Περράκης {Perrakis}, 2010). Maastricht Antlaşması, 7 Şubat 1992'de Maastricht'te imzalanmış ve 1 Kasım 1993'te yürürlüğe girmiştir. Bu Antlaşma, AB entegrasyon sürecinde yeni bir aşamayı işaret etmektedir. Maastricht Antlaşması, AB'yi siyasi olarak kuran Antlaşma'nın ilk metnidir ve temel hedefi birliği sağlamaktır. 1994 yılında sosyal ve ekonomik ilerlemenin etkileşimini fark edilmiştir ve olumsuz etkileri belirlenerek tek bir ortak AB politikası için önerilerde bulunulmuştur (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική, 1994/Avrupa Toplulukları Komisyonu, Avrupa Sosyal Politikası) 1994 yılında yayınlanan Beyaz Kitap, Yeşil Kitap'ın önerileriyle bağlantı kurmakta ve iş hukuku, kadın ve erkekler için eşit muamele ve sosyal koruma ve halk sağlığı mekanizmalarının oluşturulması alanlarını güçlendiren açık politika çerçevesini tanımlamaktadır (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική, 1994/Avrupa Toplulukları Komisyonu, Avrupa Sosyal Politikası). Ayrıca sosyal dışlanma riskinin üstesinden gelmek için işsizliğin bireyin aktivasyonu ile ilişkisinin altı çizilmiştir. Dayanışma ilkesine odaklanan Beyaz Kitap, "insanlık onuruna uygun" onurlu bir yaşam standardı sağlamak için muhtaç ve savunmasız kişilerin korunmasına dikkat çekti. Bu görüş, kademeli olarak, ilk kez, garanti edilen asgari gelirin (92/441 / EEC) sınırlandırılmasına yol açmıştır (Απόφαση 50/2002/EK, 2001-Avrupa Birliği Resmi Kararı 2001). Üye Devletlerin AB kurumlarında acil kararlar alamamaları, birleşik bir sosyal koruma uygulaması olasılığını engellemiş ve hükümetler arası düzeyde politika uygulanmasına karşı caydırıcı olmuştur. Olumlu bir işaret Üye Devletlerin katılımcı varlığı için kilit bir araç olarak sosyal diyalogun kullanılmasıydı (Σακελλαρόπουλος {Sakellapoulos}, 1993: 60).

Amsterdam Antlaşması, çığır açıcı reformlar ve değişiklikler içermeyen bir geçiş antlaşmasıydı. Esas olarak, AB kurumlarının karar verme süreçlerini ortadan kaldırmak için yumuşak yönetim araçları bulmaya odaklandı

((Σακελλάροπουλος {Sakellarpoulos}, 2011: 88). Avrupa Komisyonu, "Avrupa Birliği'nde Sosyal Korumanın Modernleştirilmesi ve İyileştirilmesi" başlıklı bir metinde, temel faktör olan işgücü piyasasının kademeli olarak normalleşmesini sağlamak için sosyal uyum politikasına sosyal korumanın eklenmesi gerektiğine dikkat çekerken, ekonomik kalkınma ve dolayısıyla sosyal refah için önemli olduğunun altını çiziyor. (Οικονόμου {Ikonomu}, 2006: 50).

Amsterdam Antlaşması'ndaki en önemli nokta, sorunu en aza indirmeye değil, istihdam seviyesini yükseltmeye odaklandığından, işsizliğin etkin bir şekilde ele alınmasındaki boşluktu(Καραμεσίνη {Karemesini}, 2011: 197). Ardından 2001 yılında imzalanan Nice Antlaşması, 2003 yılında yürürlüğe girdi ve karar alma sürecini vurgulayan bir sonraki adımdı. Sosyal politikanın mimarisine ilk kez, farklı sosyal grupları etkileyen, sosyal dokuda çatlaklara neden olan ve sosyal, ekonomik ve politik düzeylerde belirsiz durumlar yaratan geniş bir bireysel fenomen setini karakterize eden sosyal dışlanma terimi eklendi (Nugent, 2012: 117).

Lizbon Antlaşması, Avrupa entegrasyon süreçlerinin doruk noktasıydı. Temelde ilk bakışta bir yaklaşım olan Lizbon Antlaşması metninin taslağı, ürün metinlerini yürürlükten kaldırmadan önceki antlaşmalar üzerine inşa edilmesiydi, AB'nin geleceğine yönelik kritik kararlarda Avrupa'nın siyasi katılığını ortadan kaldıran esnek karar alma biçimleri benimsemektedir (Χριστιανός {Hristianos} & Περράκης {Perrakis}, 2010: 5-6).

Bir yenilik olarak, AB'nin Uluslarüstü bir politika oluşturma organı olarak, Bölgesel ve Yerel Yönetimin kurumsal rolünün büyük önem taşıdığı Üye Devletlerin ulusal egemenliğine ve kimliğine saygı duyduğunu beyan eder (Avrupa Birliği Resmi Gazetesi 30/3/2010: 18). Lizbon Antlaşması ile toplumsal alanda, AB'nin bütünleşmesi ve birleşmesi çabalarında başarılı olmak için bir dayanışma planı hazırlamak temel koşuluyla bir öncelik olarak ortaya çıkıyor (Χριστιανός {Hristianos} & Περράκης {Perrakis}, 2010: 20). TFEU'nun 3. maddesine göre, "Birlik, halklarının barışını, değerlerini ve refahını geliştirmeyi amaçlar". Sosyal politika hedefleri, Açık Koordinasyon Yöntemi (OMC) hükümetler arası politikanın

tanıtılmasıyla da kolaylaştırılmıştır. OMC, kurumların (Avrupa Sosyal Koruma Komitesi, Avrupa Ekonomik Politika Komitesi, Avrupa İstihdam Komitesi), Üye Devletlerin ve sosyal ortakların gönüllü işbirliği yoluyla örneklerin değişimini, iyi uygulamaların ve politikaların yaygınlaştırılmasını kolaylaştırdı (Αγγελάκη {Angelaki}, 2011: 76-77).

Avrupa Birliği kalkınma politikaları kapsamında yerel yönetim kuruluşları daha geniş "politika zincirinin" (policy chain) bir parçasıdır. Bu politika zinciri, bireysel sektörel uzmanlaşma ile stratejik ve operasyonel planlama müdahalelerine dayalı sürdürülen sistem olarak tanımlanır ve her bir kamu eylemi biçiminin mekansal adaptasyonu, uygulanması, kontrolü (ex ante) ve değerlendirilmesi (ex post) katılımcılar tarafından zincir modelinde birbirini izleyen düzeylerde uluslararasıdan ulusala, Avrupa Birliği düzeyinden yerel yönetim düzeyine sırasıyla gerçekleştirilir. Yerel yönetim organları, yerel topluluktaki (aile, mahalle, okul) sosyal sorunların önlenmesi ve yanıtlanması açısından en yakın kurumlar ve sosyal alanda politikanın uygulanması için en sorumlu kamu eylem organları olarak tanımlandığını unutmamalı ve kalkınma politikalarının bu sebeple yerel yönetimler aracılığıyla daha iyi uygulanacağı düşüncesiyle onlara devredildiği bilinmelidir. Örneğin 3463/2006 sayılı Kanununun 75. maddesine göre:

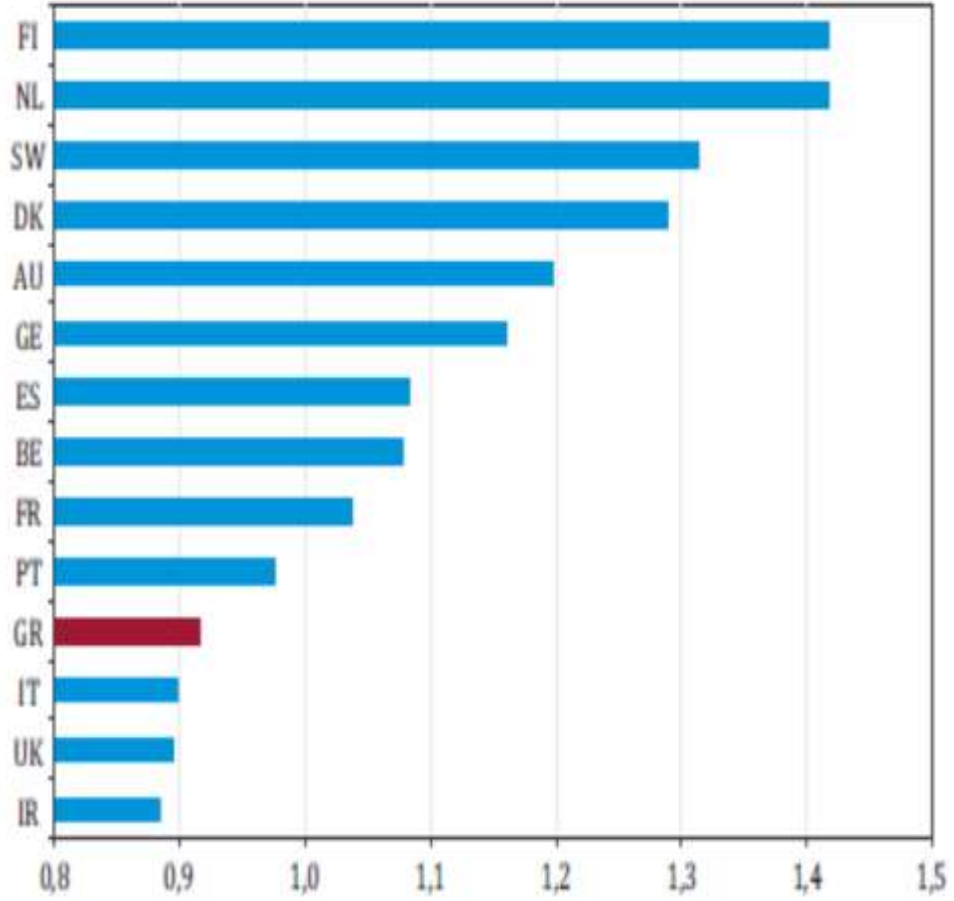
"Belediye ve yerel yönetimler, yerel halkın çıkarlarını ve yaşam kalitesini korumak, geliştirmek ve sürekli iyileştirmek amacıyla yerellik ve yakınlık ilkelerine uygun olarak tüm yerel işleri yönetir ve düzenler."

Aynı şekilde, kalkınma, sosyal koruma ve dayanışma alanında yerel yönetimlerin yükümlülükleri açıkça tanımlanmıştır. Avrupa Birliği kalkınma politikaları tarihi boyunca, örneğin çalışma ve aile yaşamının desteklenmesi amacıyla anaokulları, kreşler, yetimhaneler kurulmasına imkan verilmektedir. Geliri düşük aileler veya çalışma imkanı arayan annelerin desteklenmesi amacıyla bu politikalar dahilinde yerel yönetimler tarafından kurulan ve yürütülen anaokulları ve kreşlere katılım ücretleri ödenmektedir. Öğleden sonra çalışan aileler için çocukların beceri geliştirme, sosyalleşme ve öğrenimlerine destek görebilecekleri kulüpler ve

benzeri kuruluşlar bulunmaktadır ve bunlar tamamıyla Avrupa Birliği kalkınma programları için ayrılan bütçeden finanse edilmektedir. Yine, Avrupa Birliği yerel ve bölgesel kalkınma politikaları uygulanmaya başladığından günümüze dek sürdürülen önemli bir örnekçi yaşlılara destek programı oluşturmaktadır. Yaşlılar, açık bakım ve gündüz bakım merkezleri, yaşlılar için eğlence ve dinlenme, huzurevinin kurulması yoluyla yerel yönetim kuruluşları tarafından teşvik edilen sosyal programlara katılırlar (Yunanistan Belediyeler ve Yerel Yönetimler Kanunu 14. Madde - Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, ΦΕΚ 114/Α/ 8/6/2006, άρθρο 14). Kalkınma politikalarının tarihi boyunca her dönem varolan bir destek alanı daha ise, ekonomik güçsüz birey ve ailelere destek programı olmuştur. Evsiz ve ekonomik olarak daha zayıf grupların oluşmasının temel nedeni olarak tanımlanan aşırı yoksulluk, yerel yönetimlerin konut yardımı, acil mali yardım ve acil durum mali yardımlarının sağlanmasında yetkili organ olarak kullanılmaları nedeniyle ek bir maliyet getirmektedir ve bu maliyetin tamamı veya bir kısmı Avrupa Birliği yerel ve bölgesel kalkınma politikaları bütçesi tarafından karşılanmaktadır.

Yukarıdakilerden anlaşıldığı üzere, sosyal politikanın kapsamı birçok eylemin birleşimini gerektirir. Kültür, spor, hassas gruplara yönelik eylemler, sağlık alanında faaliyetler gibi çeşitli alanlarda destek programları bulunması gerekli görülür. Yerel bir topluluğun ihtiyaçlarının karmaşıklığı ve bu sorumluluğun üstesinden gelmek finansmanı ve bilgilendirmeyi sağlayarak Avrupa Birliği tarafından Yerel Yönetim kuruluşlarına verilmiştir.

Son olarak, bir grafikte Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları çerçevesinde dağıtılan fonların ne derecede etkili olduğu yansıtılır. Görüldüğü üzere destek fonlarından en iyi şekilde yararlanmayı başarmış olan ülkeler sırasıyla Finlandiya, Hollanda ve İsveçtir. Avrupa Yerel ve Bölgesel Politikalarından verimli şekilde faydalanmayı başaramamış olan Üye Devletler ise İrlanda, Birleşik Krallık ve İtalyadır. Bu tezin III. bölümünde çeşitli belediyeleri örnek olarak incelenen Yunanistan ise ortalamanın altındadır, hatta İtalyadan çok az farkla Avrupa Birliği politikalarından yararlanmayı başaramayan dördüncü Üye Devlet olmuştur.

Şekil 2: Üye Devletlerin Avrupa fonlarından yararlanma seviyesi

FI: Finlandiya, NL: Hollanda, SW: İsveç, DK: Danimarka, AU: Avusturya, GE: Almanya, ES: İspanya, BE: Belçika, FR: Fransa, PT: Portekiz, GR: Yunanistan, IT: İtalya, UK: Birleşik Krallık (Bahsi geçen tarihte halen AB üyesiydi), IR: İrlanda

2.1.1 2007-2013 DÖNEMİ İÇİN YEREL VE BÖLGESEL KALINMA POLİTİKASI

2007-2013 döneminde Yunanistan'da, yaşam standardında düşüş, işsizlikte artış, işgücünde azalma, emekli maaşı ve ödeneklerde ise artış görülmüştür. Aktif nüfusun erken yaşlanması Yunan toplumu için büyük bir sorundu. Emeklilerin ve sosyal koruma yardımı alanların sayısı, üretim potansiyeliyle orantısızdı. Bu durum, Avrupa direktiflerine uygun bir sosyal politikanın uygulanmasını, özellikle devlet kaynaklarından sağlanan fonların azalması nedeniyle yerel yönetim düzeyinde uygulanmasını son derece karmaşık ve zor hale getirdi. (Spyridakis, Feronas: 18-19) Avrupa düzeyinde, toplumsal kalkınma politikaları yardımların sağlanması yoluyla hedef gruplarda yoksulluk riskinin yüzde 9'a düşürülmesiyle sonuçlandı, Yunanistan'da ise aynı önlemler sorunu yüzde 3 azaltarak karşılığını verdi (Yunanistan Ekonomi Bakanlığı, Yatırım ve Kalkınma Genel Sekreterliği, 2007 - Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Επενδύσεων & Ανάπτυξης, 2007: 24). Avrupa Sosyal Fonu, 2007-2013 dönemi için, dışlanan hassas grupların sosyal kalkınması için 10 milyar avro bütçe ayırmıştır ve bu zaman diliminde hedeflerin uygulanması için önemli bir araç Ulusal Stratejik Referans Çerçevesidir. Yerel ve bölgesel kalkınma politikaları çerçevesine dahil olan Ulusal Stratejik Referans Çerçevesi 2007-2013 dönemini takip eden 2014-2020 Stratejisine ve ardından 2020 sonrası kalkınma politikalarının öncüsü olarak kabul edilir. Her dönemin kalkınma programlarının hedefleri Avrupa Birliği bölgelerinin ihtiyaçlarına göre belirlenmiştir.

2.1.2 2014-2020 DÖNEMİ İÇİN YEREL VE BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKASI

Bir öncekine (2007-2013) kıyasla Kalkınma için Ortaklık Çerçevesinin 2014-2020 Programlama Döneminin eylemlerinde önemli bir fark, para kaynağı

yönetiminde Avrupa Birliği düzeyinde bir Ortak Stratejik Çerçevenin kabul edilmesidir. Olumlu sonuçlar için daha güçlü ekonomik yönetime ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir ve finansal yönetime bazı değişiklikler getirilmiştir. Artık 2014-2020 yerel ve bölgesel kalkınma politikaları finansmanından faydalanabilmek için üye devletlerin, Avrupa Birliği'nden gerekli onayı alacak Avrupa Birliği hedeflerine uygun Ulusal Programlar hazırlamaları gerekmektedir. Avrupa Birliği, özellikle 2020 için, işgücü piyasasına sorunsuz erişim yoluyla ekonomiyi canlandırmayı, üretkenliği artırmayı ve sosyal dışlanmayı ortadan kaldırmayı hedeflemiştir (Kalkınma ve Rekabet Edebilirlik Bakanlığı, Kamu Yatırımları Genel Sekreterliği - NSRF. 2014-2020 Kalkınma Çerçevesi için Kurumsal Anlaşma, 2014 / Υπουργείο Ανάπτυξης & Ανταγωνιστικότητας, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων- ΕΣΠΑ. Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης 2014-2020, Αθήνα. 2014).

2.2 AVRUPA BİRLİĞİ YEREL VE BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARI TANITIMI

2.2.1 AVRUPA BİRLİĞİ BÖLGESEL POLİTİKASI VEYA UYUM POLİTİKASI 2014-2020

Avrupa Birliği'nin Bölgesel Politikası yahut Uyum Politikası, Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF), Avrupa Sosyal Fonu (ESF) ve Uyum Fonu tarafından finanse edilen Avrupa çapındaki projelerin kaynağı olan politikadır. Ancak öncelikle terimleri netleştirmek gerekir. Literatürde belirtildiği gibi, Avrupa Birliği Bölgesel Politikası yahut Uyum Politikası, Avrupa entegrasyonunun farklı dönemlerinde kullanılmış olan özdeş kavramlardır. İki terimin gidişatını ve nasıl aynı şekilde kullanıldıklarını daha iyi anlamak için daha ayrıntılı incelemenin faydalı olduğu düşünülmektedir. Daha spesifik olarak, Avrupa Birliği Bölgesel Politikası

1957'deki kurucu anlaşmalarda dolaylı olarak belirtilir ve 1975'ten, yani Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu'nun kurulduğu yıldan beri uygulanmaktadır. 1987-1988'de "Uyum Politikası" terimi kullanılmaya başlandı. Ardından, ekonomik ve sosyal uyum derken ne kastedildiğini anlamak gerekir. Ekonomik ve sosyal uyum, Avrupa Birliği'nin ilgili resmi organları tarafından tanımlandığı gibi, "farklı bölgeler arasındaki eşitsizliklerin azaltılması ve daha az ayrıcalıklı olanların geciktirilmesi" ile ilgilidir. Bu kapsamda Lizbon Antlaşması, "ekonomik, sosyal ve bölgesel uyumu ifade ettiği için uyumun başka bir çeşidi olarak kabul edilir. Uyum Fonunun, GSYİH'si Avrupa Birliğinin 26 üyesinin ortalamasının %90'ının altında olan Üye Devletlerini kapsar. Şu noktada açıklığa kavuşturulmalıdır ki 26 üye olmasının sebebi, bu kriterlerle belirlenirken Hırvatistan dahil edilmemiştir.

Avrupa Birliği'nin Bölgesel Politikası yahut Uyum Politikası 2020 yılına kadar Avrupa Birliği Bölgesel Politikası ve Uyum Politikası çerçevesinde, istihdam, yenilik, eğitim, sosyal içerme ve enerji-iklim alanlarında beş spesifik hedefe ulaşmaya odaklandı. Ayrıca her Üye Devlet bu alanlarda kendi ulusal hedeflerini belirledi ve onlara ulaşma amacıyla Avrupa Birliğinden gönderilen direktifleri takip etti ve finansal fonlardan faydalandı.

Avrupa Birliği'nin Bölgesel Politikası yahut Uyum Politikası'nın amacı, öncelikle mevcut ekonomik, sosyal ve bölgesel eşitsizlikleri azaltmak ve ardından istihdam yaratmayı, iş rekabet gücünü, ekonomik büyümeyi, sürdürülebilir kalkınmayı ve vatandaşların yaşam kalitesini iyileştirmeyi desteklemektir. Aynı zamanda bir diğer amacı da Avrupa Birliği içindeki eşitsizliklerle mücadele etmek ve yeni eşitsizliklerin oluşmasını önlemektir. Özellikle, 2014-2020 döneminde basitleştirilmiş ortak kuralların getirildiği ve "Avrupa 2020" stratejisinin hedeflerinin uygulanmasına yardımcı olacak 11 tematik hedefe özel önem verildiği belirtilmiştir. Avrupa Birliği'nin Bölgesel Politikası yahut Uyum Politikası'nın 11 tematik hedefleri aşağıdakilerden oluşur:

- araştırma, teknolojik gelişme ve yeniliğin güçlendirilmesi, bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimin ve bunların kullanım aynı zamanda kalitesinin iyileştirilmesi
- medya ve basın yayın organlarının rekabet gücünün güçlendirilmesi
- düşük karbonlu bir ekonomiye geçişin desteklemesi
- iklim değişikliğine uyum, önlem ve risk yönetiminin teşvik edilmesi
- sürdürülebilir ulaşımın teşvik edilmesi ve ağ altyapısını geliştirilmesi
- çevrenin korunması ve kaynakların verimli kullanımının teşvik edilmesi
- sürdürülebilir ve kaliteli istihdamın teşvik edilmesi ve çalışan kesimin desteklemesi
- sosyal kaynaşmanın teşvik edilmesi, yoksullukla ve her türlü ayrımcılıkla mücadele edilmesi
- eğitim, öğretim ve yaşam boyu öğrenmeye yatırım yapılması
- kamu yönetiminin verimliliğinin artırılması
- Avrupa Birliği Bölgesel Politikası yahut Uyum Politikası'nın uygulanması

Avrupa Birliği'nin Bölgesel Politikası yahut Uyum Politikası kurulduğu günden bu yana Avrupa Birliği'nin temel yatırım politikası olması nedeniyle bölgesel kalkınma açısından oldukça önemli görülmektedir. Bunun temel özellikleri, ilk olarak, yalnızca Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu ile bağlantılı olmasıdır, yani fonlar yalnızca bölgelere dağıtılır ve bu şekilde bölgeleri direk olarak güçlendirir. İkinci özelliği, kalkınmacı bir karaktere sahip olması, Avrupa Birliği bölgelerinin

kalkınmasını hedeflemesi ve üçüncüsü, Avrupa dayanışmasını herkese, özellikle de az gelişmiş bölgelere yardım etmesidir. Ancak bu noktada Avrupa Birliği'nin Bölgesel Politikası yahut Uyum Politikası bölgeleri ilgilendirdiği için Avrupa Birliği'nde neyin "bölge" olarak tanımlandığını bilmek gerekir. Avrupa Birliği'nin tüm üye devletlerde aynı idari bölünme bulunmadığı aşınadır. Bu engeli aşmak için NUTS bölgelerinin tanımlanan, kalkınma politikalarının yürütülmesini güçlendirecek şekilde planlanmış ve ülke içinde yönetimle alakasızdır. NUTS bölgeleri, programların daha kolay yönetimi ve Avrupa düzeyinde istatistiksel karşılaştırmalar için belirlenmiş ve bu şekilde her ülke istatistiksel bölgesel birimlere bölünmüştür. Avrupa Birliği 2014-2020 bütçesinde 274 "NUTS 2" bölgesine bölündü. "NUTS seviye 2" bölgelerinin nüfusu 800.000 ila 3 milyon arasındadır. Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliğinden çıkışından sonra, bölünmenin farklı olacağı aşın fakat bu 2014-2020 kalkınma politikalarının stratejilerini etkilememiştir. Ayrıca, fonların her bölgenin ihtiyaçlarına göre dağıtılması ve daha az gelişmiş olanlara daha fazla destek verilmesi için bölge kategorileri tanımlanmıştır.

- Az gelişmiş ülkeler: Bunlar GSYİH'si Avrupa Birliği'nin 27 üye devletinin ortalamasının %75'inin altındadır (daha önce belirtildiği gibi, Hırvatistan toplam 27 üye ülkeye dahil değildir, fakat Birleşik Krallık halen buna dahildir).
- Geçiş bölgeleri: Avrupa Birliği ortalamasının %75 ila %90'ı arasında bir GSYİH'ya sahip olan ülkelerdir.
- Gelişmiş bölgeler: Avrupa Birliği ortalamasının %90'ının üzerinde GSYİH'ye sahip olan bölgelerdir.

"Euroregions" Avrupa bölgelerinin İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra yerel politikaların insiyatifiyle kurulduğunu ve Euroregions'ın yaratılmasının amacının sınırın her iki tarafında ortak çıkarları teşvik etmek olarak belirlenmiştir. Daha basit bir ifadeyle, Avrupa Sınır Bölgeleri Birliği tarafından temsil edilen dernekler olduklarını ve kesin bir yasal statüye sahip olmadıklarını, ancak ortak çıkarları olduğunu ve bu nedenle birlikte çalışırlar. Avrupa bölgelerinin bu oluşumu Avrupa

Birliği'nden bağımsız olarak vardır ve bu Avrupa Birliği'nden önce oluşturulmuş oldukları gerçeğinden vurgulamaktadır. Ancak tüm Avrupa bölgeleri genellikle uyum politikası gibi Avrupa bölgesel işbirliği programlarına katılır.

Avrupa Birliği'nin Bölgesel Politikası için en önemli konulardan biri fonların nasıl tahsis edildiğidir. Herhangi bir siyasi sistemdeki bütçe, hükümet politikasının merkezi aracıdır. Bir siyasi yapının gücü ve etkinliği, siyasi inançlarını ve ilkelerini şekillendirme, geliştirme ve dayatma konusundaki finansal yetenekleriyle belirlenir (Βασίλόπουλος, Vasilopoulos 2009).

Bütçenin büyüklüğü, bir politikanın uygulanma olanaklarını da belirler. Avrupa Birliği'nin özgünlüğü, birliğin ortak bütçesi olarak geliştirilen mantıkla ifade edilmektedir. Birlik bütçesinin örgütlenme, finansman ve dağıtım politikasındaki özellikler, ulus devletlerin bütçelerinin yapısında bulunmaz. Bütçe, 1957 yılındaki kuruluşundan günümüze kadar Avrupa Birliği tarafından belirlenen ihtiyaç ve önceliklere uyum sağlayan bir araçtır. Avrupa Birliği yetkili servislerinin resmi verilerine göre, 2014-2020 dönemi için yedi yıllık Avrupa bütçesinin "mali perspektifi" kapsamında 21 Aralık 2013'te yürürlüğe girdi. Özellikle 2014-2020 döneminde, az gelişmiş bölgelere öncelik verilerek, Avrupa Birliği'nin 28 üye ülkesinde uyum politikası önlemleri için 351,8 milyar avro tahsis edildi. Bu miktarın Avrupa Birliği bütçesinin yaklaşık üçte biri kadar olması dikkat çekicidir. Bunların nasıl dağıtılacağı, Avrupa Birliği Konseyi'ndeki ulusal hükümetler tarafından müzakere edildi. Özellikle Avrupa Birliği'nin tüm bölgelerinin yararlandığı, ancak gelişimi geri kalmış ülke ve bölgelere öncelik verildi. Tam olarak bütçenin yarısından fazlasına denk gelen 182,2 milyar avro az gelişmiş bölgelere, 35 milyar avro ise geçiş bölgelerine dağıtıldı. Aynı zamanda, 54 milyar avro yerel kalkınma ihtiyaçlarında kullanmak üzere Avrupa Birliği ortalamasının %90'ının üzerinde GSYİH olan gelişmiş bölgelere aktarıldı.

Fonlar tahsis edildikten sonra, Üye Devletler bunları fonların hedef aldığı yönde programlarına tahsis eder. Her üye devlet için belirlenmiş yönetim otoriteleri bulunur. Üye devletlerin yönetim makamları fonları ülkenin belirli bir bölümüne

kanalize ederek tüm veya bölgesel programları kapsayan temalara gönderirler². Yönetim makamları, uyum politikasını uygulayan çeşitli programların her birini yöneten ve bireysel projeleri seçen ulusal veya bölgesel makamlardır. Ayrıca, atanan yönetim makamları projeler hakkında bilgi verir, projeleri seçer ve uygulamayı izler³.

2.2.2 2020 SONRASI BÖLGESEL KALKINMA VE UYUM POLİTİKASI

Bu bölümde, Avrupa Birliği'nin 2020 Sonrası Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası incelenmektedir. Tezin bu bölümünün amacı, Avrupa Birliği'nde Kalkınma Politikalarının Üye Devletlere sunduğu faydalarını anlamaktır. Akabinde, Üye Devletlere finansman dağıtımının yöntemler ve takip edilen stratejileri araştırmaktır. Özellikle belirtmelidir ki, Avrupa Birliği'nin finansmanı ve bütçesinin dağıtımına özel önem verilmektedir. Bahsi geçen alanlardaki araştırma, tezin bilimsel araştırma ihtiyaçları doğrultusunda resmi Avrupa Birliği web siteleri, resmi arşivler ve akademik makaleler kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bölgesel kalkınma ve uyum politikası söz konusu olunca, nihai amacı Üye Devletlerini geliştirmek ve modernize etmek olan Avrupa Birliği'nin temel politikalarından birinden bahsedilir. Bu, AB'nin tüm bölgelerini ve şehirlerini hedefleyen, üzerinde anlaşmaya varılmış kalkınma hedeflerinin uygulanması için bir yatırım çerçevesi ve strateji sunan Avrupa Birliği'nin temel yatırım politikasıdır. Önemle dikkat edilmelidir ki, Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası herhangi bir bölge veya şehri dışlamamaktadır. Bunun yerine, her birinin sahip olduğu destek ihtiyacını belirleyen kriterleri duyurur.

² <https://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=576&langId=el> Avrupa Birliği'nin yerel kalkınma politikası çerçevesinde belirlediği programların listesine şu bağlantıda erişilebilir.

³ https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/managing-authorities/ Avrupa Birliği'nin her üye devletindeki yönetim otoritelerinin listesine erişim için şu bağlantı kullanılabilir.

Avrupa Birliği yetkili organları tarafından 2021-2027/28 dönemi için açıklanan resmi verilere göre, 2020 sonrası Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası mevcuttur. Bu dönemde, Bölgesel Kalkınma ve 2020 sonrası Uyum Politikası, eğitim, istihdam, enerji, çevre, tek pazar, araştırma ve yenilik gibi Avrupa Birliği politikalarını tamamlamaktadır. 2021-2027 dönemi sonunda Üye Devletlerin veya bölgelerinin kalkınma ve destek politikalarının son bulmayacağı belirtilir. Tezin bu bölümünde yalnızca bu konu incelenmektedir, dolayısıyla, bu politikanın sona ermesinden sonra ne olacağını araştırma bağlamında değildir.

Ayrıca, 2020 sonrası Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikasını incelerken, Avrupa Birliği Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikasının önceki politikalarının bir devamı olduğunu ve bunun yanı sıra bu politikanın Avrupa Birliği'nin tüm bölgelerinin ve şehirlerinin modernleşmeyi desteklemede eşit haklara sahip olduğunu, vatandaşlara her dönemin gelişmelerine uygun fırsatlar sunmasının başlıca görevlerinin arasında bulunduğunu savunan temel ilkelere dayanmaktadır. Bu nedenle, Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası bir kez uygulanmamıştır fakat tek bir uygulamaya yönelik değildir. Aksine, Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası belirli zamanlarda yenilenir. Başından beri belirtildiği gibi, bu bölüm 2020 Sonrası Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikasını ele almaktadır. Ancak, varoluş nedenini ve çalışma biçimini daha iyi anlamak için bu politika hakkında genel olarak temel bilgileri sunmanın yararlı olduğu düşünülmektedir.

Yerel olarak geliştirilen kalkınma stratejilerini daha fazla desteklemek de gereklidir. Bölgesel ve Uyum Politikasının tasarımında çok önemli ve kilit bir eksen olan bir özellik ise fonların yönetiminde yerel yönetimlerin rolünü güçlendirmesidir. Ayrıca, uyum politikasının kentsel boyutunu güçlendirerek, sürdürülebilir kentsel kalkınma için mevcut ERDF kaynaklarının %6'sını destekler. Aynı zamanda, tüm bunlar için kentsel yetkililer için yeni bir ağ oluşturma ve kapasite geliştirme programı, Avrupa Kentsel Girişimi oluşturur.

2020 Sonrası Uyum Politikasının amacı, namı diğer Yeni Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası, öncelikle istihdam yaratılmasını desteklemekte ve

ardından işletmelerin rekabet gücünü güçlendirmektir. Elbette bu, bölgesel kalkınma ve uyum politikasının amaçları arasında Avrupa Birliği bölgelerinin veya şehirlerinin ekonomik kalkınması olduğu anlamına gelir. Avrupa Birliği, ekonomik kalkınmanın yanı sıra sürdürülebilir kalkınmayı ve vatandaşlarının yaşam kalitesini iyileştirmeyi de hedeflemektedir.

Yeni Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası bağlamında dikkat edilmesi gereken bir diğer önemli nokta da finansman konusudur. Avrupa dayanışması bağlamında, uyum politikasının finansmanının çoğu en az gelişmiş Avrupa ülkelerine ve bölgelerine akar. Avrupa Birliği'nin bu taktiğinin gerekçesi, en az gelişmiş üye ülkeler ile onların bölge ve şehirlerinin diğer ülkeler seviyesine ulaşmasına yardımcı olmaktır. Bu şekilde, Avrupa Birliği, Birlik içinde halen var olan ekonomik, sosyal ve bölgesel farklılıkları azaltmak için 2020'den sonra Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası aracılığıyla çalışmaktadır. Avrupa Birliği'nin acil çıkarının, tüm Üye Devletlere eşit fırsatlar sağlayarak eşitlik, kalkınma ve refahın sağlanması olduğu anlaşılır. Bu çabasında Avrupa Birliği, Üye Devletleri arasındaki büyüme eşitsizliklerinin varlığını göz ardı etmemekte ve en az gelişmiş ülkeleri teşvik eden ve destekleyen bu dağıtım biçimini seçerek bununla mücadele etmeye çalışmaktadır. Böylece Avrupa Birliği, 2020'den Sonra Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikasının finansmanından sorumlu organları belirlemiştir.

Uyum politikası finansmanı, üç temel fon aracılığıyla uygulanmaktadır. Bu üç fondan biri, rekabet gücünü artırmak ve istihdam yaratmak amacıyla büyümeyi hızlandırmaktan sorumlu olan Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu'dur (ERDF). Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu, sınır ötesi işbirliği projelerinin finansmanından da sorumludur. 2020'den sonra Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası için finansman sağlamaktan sorumlu ve sorumlu ikinci bir fon, Avrupa Sosyal Fonu'dur (ESF). Avrupa Sosyal Fonu özellikle insanlara yatırım yapmakla ilgilenir ve yol gösterici hedefleri arasında istihdam ve eğitim fırsatlarının iyileştirilmesi, yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altındaki dezavantajlı kişilerin desteklenmesi yer alır. 2020'den sonra Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikasının finansmanından sorumlu üçüncü fon Uyum Fonu'dur. Özellikle Uyum Fonu, yeşil ve sürdürülebilir kalkınmaya yatırım

yapar ve GSYİH'si AB-27 ortalamasının %90'ının altında olan Üye Devletlerde bağlanabilirliği iyileştirir. Bölgesel kalkınma ve uyum politikasının finansmanı ile ilgili olarak bilinmesi faydalı olan bir diğer nokta, Avrupa Kırsal Kalkınma Fonu'nun (EAFRD) yanı sıra Avrupa Denizcilik ve Balıkçılık Fonu'nun (EMFF) Avrupa Yapısal ve Yatırım Fonları (GRNET) olduğudur.

İncelenmesi gereken bir diğer açı da, 2020 Sonrası Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikasının öncelikleridir. Bu nedenle, 2020 sonrası Bölgesel Kalkınma ve Uyum politikasının beş (5) yatırım önceliği bulunur ve 2021-2027 döneminde Avrupa Birliği yatırımları beş ana hedef tarafından yönlendirilir.

- İlk hedef, inovasyon, dijitalleşme, ekonomik dönüşüm ve küçük ve orta ölçekli işletmeler için destek yoluyla daha akıllı bir Avrupa'dır. Bu hedef tamamen ekonomik büyüme, teknolojik ilerleme ve ekonominin küreselleşmesi nedeniyle artan işsizlikle mücadele ile ilgilidir.

- Bir sonraki öncelik, Paris Anlaşması'nı uygulayan ve enerji geçişine, yenilenebilir enerjiye ve iklim değişikliğine karşı mücadeleye yatırım yapan daha yeşil, karbonsuz bir Avrupa olarak belirtilmiştir. İkinci hedef, yalnızca Avrupa Birliği'nin kapsadığı coğrafi alanın değil, tüm gezegenin çok acil ihtiyaçları dikkate alınarak formüle edilmiştir.

- Üçüncü hedef, stratejik ulaşım ağları ve dijital ağlarla daha bağlantılı bir Avrupa. Bu hedef, Avrupa Birliği'nin geleneksel hedeflerinden biridir ve zamanın gereklerine göre yenilenmiştir.

- Dördüncü hedef, Avrupa sosyal haklar sütununu uygulayan ve kaliteli istihdamı, eğitimi, becerileri, sosyal içermeyi ve sağlık hizmetlerine eşit erişimi destekleyen daha sosyal bir Avrupa'dır. Bu hedef, Avrupa Birliği vatandaşlarının yaşam kalitesi ve refahının ana hedeflerinden biridir.

- Beşinci ve son hedef, Avrupa Birliği genelinde yerel olarak geliştirilen kalkınma stratejileri ve sürdürülebilir kentsel kalkınmanın desteğiyle Avrupa'yı vatandaşlarına daha yakın hale getirmektir.

Bu beş hedeften bölgesel kalkınma yatırımları daha çok birincisine ve ikincisine odaklanmaktadır. Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu (ERDF) ve Uyum Fonu kaynaklarının %65 ila %85'i, Üye Devletlerin göreceli zenginliğine bağlı olarak bu önceliklere tahsis edilmektedir. 2021-2027 dönemi uyum politikasının, Avrupa Birliği bölgelerini kendi kalkınma stratejilerini destekleyerek daha güçlü hale getirmeyi amaçladığına işaret ediliyor. Bu, yerel, kentsel ve bölgesel yetkililerin Avrupa Birliği fonlarının yönetimine daha aktif olarak dahil olacağı anlamına gelir. Aynı zamanda, ortak finansman oranlarını artırarak, bölge ve şehirlerde AB tarafından finanse edilen projeler için sorumluluk duygusunu artırmayı hedefliyor. Yeni fon tahsis yönteminin, 1999 yılında Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen "Berlin yöntemi"ne dayandığı ve üç farklı bölge kategorisi (az gelişmiş bölgeler, geçiş bölgeleri ve daha gelişmiş bölgeler) için farklı hesaplama yöntemleri içerdiği belirtiliyor. Bu yöntemle göre, bölgesel refahı yansıtmak için bölgenin kişi başına düşen GSYİH'sı ile Avrupa Birliği ortalaması arasındaki mesafe dikkate alınmaktadır. Bu fon tahsis yöntemi, işsizlik, düşük nüfus yoğunluğu ve eğitim düzeyi (daha gelişmiş bölgeler için) gibi sosyal, ekonomik ve bölgesel zorlukları da içerir. Avrupa'daki sosyal ve ekonomik uyumun evrimini yansıtmak için ardışık programlama dönemlerinde yöntemde değişiklikler yapıldığına dikkat edilmelidir. Uyum politikası tahsis sistemi, daha az gelişmiş Üye Devletlere daha fazla kaynak yönlendirmek ve endüstriyel geçişteki bölgelere daha fazla mali destek sağlamak için kısmen değiştirilmektedir. Hâlâ esas olarak kişi başına düşen GSYİH'ye dayanmasına rağmen, tüm bölge kategorileri için yeni kriterler içeriyor – genç işsizliği, düşük eğitim seviyesi, iklim değişikliği ve göçmenlerin kabulü ve entegrasyonu. Komisyon ayrıca Üye Devletler tarafından alınan fonların tahsisinde ani değişiklikleri önlemek için bir "güvenlik ağı" önermektedir.

Uyum Fonu ile ilgili olarak, kişi başına düşen GSYİH'sı Avrupa Birliği ortalamasının %90'ının altında olan Üye Devletlerin desteğinden yararlanacağı belirtilmektedir. 2020'den Sonra Uyum Politikası, aşağıdaki 3 kategoriye dayalı olarak tüm bölgelerde yatırım yapar:

1. Daha az gelişmiş bölgeler
2. Geçişte olan bölgeler
3. Gelişmiş bölgeler

Ayrıca 2020'den sonra kaynak tahsisinin büyük ölçüde (önceki politikalarda olduğu gibi) kişi başına düşen GSYİH'ye dayandığı bildirilmektedir. Eklenen yeni unsurlar, yeni kriterler şunlardır:

Genç işsizliği

- Eğitim seviyesinin düşük olması
- İklim değişikliği
- Göçmenlerin kabul ve entegrasyonu

Bu eklemelerin, Avrupa Birliği'nin yetkili organları tarafından belirtildiği gibi belirli amaçları vardır. Bu eklemelerin amacı, gerçek ihtiyaçlara anında daha iyi yanıt vermektir. Diğerlerine nazaran daha uzak, dıştaki bölgelerin Avrupa Birliği'nden özel destek almaya devam edeceği de açıklanmıştır. 2021-2028 dönemi için Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası bütçesinin taahhütler için 373 milyar avro olduğu açıklanmıştır. Yeni uyum politikası, bölgelerin Avrupa Birliği'nin geri kalanıyla arasındaki boşlukları ve eşitsizlikleri azaltmak için daha fazla desteğe ihtiyaç duyacağını ve Avrupa Birliği ile bölgeler arasında güçlü ve doğrudan bir bağlantı olacağını vurguluyor. İlaveten, Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu bütçesinin %6'sının ulusal düzeyde sürdürülebilir kentsel kalkınmaya yönelik yatırımlara ayrılacağını da açıklanmıştır. Yatırım için Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu ve Uyum Fonunun çoğu, küçük işletmeler, dijital teknolojiler ve endüstriyel modernizasyon, dögüsel düşük karbonlu ekonomiye geçiş ve iklim değişikliğine karşı mücadele için inovasyon ve desteğe ve iklim değişikliğinin uygulanmasına ve Paris Anlaşması'nın koşulları yerine getirilmesi için tahsis edilecektir.

Sonuç olarak, 2020 sonrası Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikası, Avrupa bölgelerinin, belediyelerinin ve şehirlerinin eşit fırsatlara sahip olarak kalkınmaları

için önemli bir dayanaktır. Bu, Avrupa bölgelerinin ve şehirlerinin modernizasyonuna ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesine öncülük edecek bir politikadır. Son olarak, ekolojik konulara ilginin özellikle yüksek olması, 2020 sonrası Bölgesel Kalkınma ve Uyum Politikasını öncekilerden farklı kılmaktadır.

2.2.3 ÜLKELERARASI AVRUPA AKDENİZ BÖLGESİ DENİZCİLİK POLİTİKASI (MED) 2014-2020

Avrupa Birliği tarafından yürütülen destek ve kalkınma politikaları arasında Akdeniz Bölgesinde bulunan sahil bölgeleri ve adaları kapsayan programlar da dahildir. Bu kalkınma politikası Arnavutluk, Bosna Hersek, Fransa, Birleşik Krallık, Cebelitarık, İspanya, İtalya, Hırvatistan, Kıbrıs, Malta, Karadağ, Portekiz, Slovenya'ya açıktır. Avrupa Birliği tarihi boyunca yürütülen politika ve stratejiler halen devam etmektedir. Ülkelerarası Avrupa Akdeniz Bölgesi Denizcilik Politikası'nı ayrıcalığı destek programları için başvuru yapma hakkı olanların kamu kurumları ve belediyeler dışında üniversiteler, sendikalar, liman kuruluşları, kalkınma şirketleri, araştırma-gelişme kuruluşlar vb.olabilmesidir.

Bu çerçevede dönemsel olarak yürürlüğe konulan Ülkelerarası Avrupa Bölgesel İşbirliği Programı, yeni programlama dönemi için bölgesel bir politika aracı olarak Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. konulan Ülkeler arası Avrupa Bölgesel İşbirliği Programı için ayrılmış olan bütçe 250 milyar avro'yu aşıyor ve dokuz üye devletin kıyı ve Akdeniz bölgelerini kapsıyor. Başvuran ve bu politikaya dahil olma hakkı kazanan kurum ve kuruluşların her birine ayrılacak en yüksek bütçe toplam 5 milyon ve 254.000 avro'dur. Ülkeler arası Avrupa Bölgesel İşbirliği Programının temel amacı, tüm Akdeniz Bölgesi'ni (MED) uluslararası rakiplerle rekabet edebilecek bir bölge haline getirmektir. Ülkelerarası Avrupa Akdeniz Bölgesi Denizcilik Politikası'nın destek gösterdiği dört alan bulunur. Bunlar, denizcilik inovasyonu ve ekonomik kalkınma, çevre koruma, ulaşım ve erişilebilirlik ve yönetim ve politikaları olarak belirlenmiştir.

Ülkelerarası Avrupa Bölgesel İşbirliği Programının önceliklerini ise şunlar oluşturur:

○ *İnovasyon*: Bilimsel ve teknolojik ağların oluşturulması ve geliştirilmesi, bölgelerin araştırma ve teknolojik gelişme ve inovasyondaki potansiyelinin güçlendirilmesi, ulusötesi bölgelerin dengeli ekonomik gelişimine doğrudan katkıda bulunmak bu kalkınma programının temel amaçlarından biridir.

○ *Çevre*: Ülkelerarası boyutta su kaynakları yönetimi, enerji verimliliği, risk önleme ve çevre koruma eylemleri tüm Avrupa Birliği politikalarında olduğu gibi, bu programda da başlıca yer alan hedeflerden biridir.

○ *Erişilebilirlik*: Ulusötesi bir boyutla ulaşım ve telekomünikasyon hizmetlerinin erişilebilirliğini ve kalitesini iyileştirmeye yönelik destek programlarını kapsar.

○ *Sürdürülebilir kentsel gelişme*: Global dünyada yüksek önemi olan bir başka eksen ise çok merkezli kalkınmanın ulusötesi, ulusal ve bölgesel düzeylerde güçlendirilmesidir.

2.3 AVRUPA BİRLİĞİ YEREL VE BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARI UYGULAMADA

Tezin önceki bölümlerinde konu olan kalkınma politikaları geçmiş yıllarda uygulanmış veya halen uygulamada bulunan politikalardır. Bunların yanı sıra, araştırmamız çerçevesinde eyalet ve belediyelere yönelik kalkınma programları ile alakalı tanıtılması gerekli bazı önemli hususlar bulunmaktadır.

İlk olarak 2007-2013 yılları arasında farklı alanlarda ayrılmış olan bütçeler yansıtılmaktadır (Φραγκάκη, {Frangaki} 2007). Her alana ayrılan bütçe milyon avro olarak yazılmaktadır.

Yıl	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Sürdürülebilir kalkınma	54 905	56 736	59 197	61 144	63 601	66 640	69 678
Doğal kaynakların korunması ve yönetimi	58 351	58 800	59 252	59 726	60 191	60 663	61 142
Vatandaşlık, özgürlük, güvenlik ve adalet	1 273	1 362	1 523	1 693	1 889	2 105	2 376

Yönetim giderleri	7 039	7 380	7 699	8 008	8 334	8 670	9 095
Düğer Avrupa Birliği destek eş-finansmanları	6 578	7 002	7 440	7 893	8 430	8 997	9 595

Tablo 1: 2007-2013 kalkınma politikarına ayrılan fonlar, Kaynakça: Frangaki (2007)

BÖLÜM III

3.1 YUNANİSTAN ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN AVRUPA BİRLİĞİ KALKINMA POLİTİKALARINA YEREL YÖNETİMLERDE UYGULAMALARI

Avrupa Birliği Kalkınma Politikalarına Yerel Yönetimlere destek amaçlı programlar sunar. Bu kalkınma programları önceki bölümlerde bahsedilen uygulamalar ve Yunanistan için hazırlanmış özel destek paketlerinden oluşur. Bu çeşit yerel yönetim uygulamaları arasında başlıca bir tanesi, Avrupa Yatırım Bankası'nın ek destek paketidir. Avrupa Yatırım Bankası⁴, Mevduat ve Krediler Fonu'na 50 milyon avro'luk bir kredi sağlayarak Yunanistan'daki yerel yönetime daha fazla mali destek sunuyor. Bu kredi, Mevduat ve Krediler Fonu aracılığıyla Yunanistan'daki yerel makamlara finansman sağlayan toplam 100 milyon avro tutarındaki bir finansman paketinin ikinci ve son taksitidir. Geçmişte aynı yardım paketi Yunanistan'a gönderilmiş ve yerel yönetimler tarafından değerlendirilmiştir. Yerel yönetimin önemli yatırım ihtiyaçları ve aynı zamanda mevcut bütçe kısıtlamaları göz önüne alındığında, bu Avrupa Yatırım Bankası finans desteği ülkedeki binlerce vatandaşın yaşam kalitesini artırmak için iyi bir olanak olarak kabul edilmiştir. Yunanistan genelinde belediyelerde gerçekleştirilen çalışmaların büyük kısmı bu ve bunun benzeri mali destek paketlerinden faydalanarak gerçekleştirilmiştir. Bu destek paketi, yerel yönetimlerin ulaşım, eğitim altyapısı, kültürel ve tarihi miras ve kamu binalarının restorasyonu, çevrenin iyileştirilmesi, enerji verimliliği ve turizm altyapısı gibi büyüme, istihdam ve yaşam kalitesi için çok önemli olan alanlara yatırım yapmasına olanağı tanır (<https://www.eib.org/en/>).

⁴ Avrupa Yatırım Bankası Avrupa Birliği'nin uzun vadeli finansman organıdır. Misyonu, sağlam yatırımlar için uzun vadeli kredi sağlayarak Avrupa Birliği'nin hedeflerini ilerletmektir.

Böyle bir destek fonunun gerekli kurum ve kuruluşlara ulaşması ve imkanın mümkün olan en iyi şekilde kullanılmasını sağlamak için yerel yönetimlerin bilgilendirilmesinin şart gören Avrupa Birliği destek ve kalınma programları sorumlu kurumları tanıtım toplantısı düzenledi. 100 milyon avro tutarındaki bir finansman paketi hakkında bilgilendirme amaçlı, Avrupa Yatırım Bankası ve Mevduat ve Krediler Fonu, Yunan Belediyeler Merkez Birliği ile yerel yönetim temsilcileriyle düzenlenen bilgilendirme toplantısına yerel yönetimden yaklaşık 50 temsilci katıldı (Avrupa Yatırım Bankası Yunanistan Basın Duyurusu, Lüksemburg, 31 Ocak 2014; ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ BEI/14/19 Αθήνα / Λουξεμβούργο, 31 Ιανουαρίου 2014 Περαιτέρω στήριξη από την ΕΤΕπ προς την τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα).

Kalkınma politikaları için fon sağlayan kurumlardan biri de Avrupa Sosyal Fon'udur. Avrupa Sosyal Fon'u başta mesleki eğitim olmak üzere, girişimciliğin güçlendirilmesi, finansal yardımın elde edildiği işgücü piyasasına her iki cinsin eşit erişimi ile sosyal politikanın izlenmesi için temel finansal araçtır. Avrupa Sosyal Fon'u özellikle Avrupa İstihdam Stratejisi ile alakalı olan programların finansmanına odaklanır (Φερόνας {Feronas} & Γεώργιας {Geormas}, 2011).

3.2 SEÇİLİ ŞEHİR VE YEREL YÖNETİM ÖRNEKLERİ

3.2.1 İLION BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Ilion, 130.000'i aşan nüfusuyla ikinci en büyük belediye olan Batı Atina'nın 9 belediyesinden biridir. Ilion'un ekonomik faaliyeti, Batı Atina bölgesinin özelliklerini güçlü bir şekilde taşımaktadır. Büyüme, temel olarak imalat ve ticaret sektörlerinde, küçük ölçekli sanayi ve el sanatlarına dayanır. Belediye nüfusunun işgücünün %24'ü maaşlı çalışanlardan oluşurken, geriye kalan %76'sı işveren konumu ve serbest meslek sahibidir (Σπιροπούλου {Spiropulu}, 2016).

Ilion Belediyesi Sosyal Hizmetleri, kalkınma politikasının temel olarak çocuk aşıları ile ilgili bilgilendirme faaliyetleri veya okul topluluğu ile ilgili

konulardan sorumlu olarak 2003 yılında kurulmuştur. İlion Belediyesinde, yaşlılara yönelik *KAPI (EQUAL Toplum Girişimi'*ne ait olan) programı ve akabinde *Evde Bakım Programı* evde bakıma muhtaç yaşlı ve yalnız insanlara destek sağlayan Sosyal Refah programı ile yürürlüğe koyuldu. “Evde Yardım” programı, sosyal dışlanma yaşayan (20-65 yaş arası) engelli kişilere bakım sağladı. Programın amacı, yararlanan kişiler için onurlu ve sağlıklı bir yaşam sağlayarak aile birliğini sürdürülmesi amacıyla bireyleri fiziksel ve sosyal olarak desteklemektir. Aynı zamanda, "Sosyal Refah" programı, Belediyenin yaşlılara Birincil Sosyal Bakım sağlama çabasının bir parçasıydı. "Evde Yardım" ve "Sosyal Refah" Programlarına dahil edilme kriterleri, yararlanıcının çevresinden yeterli mali kaynak ve özenin olmamasıydı. Programın uygulanmasına yönelik finansman, İlion Belediyesi'nin mali durumu yeterli olduğundan Belediyenin kendi kaynaklarından sağlandı. Bunun sebebi, belirtildiği üzere, İlion Belediyesinin bütçesinde açık olmaması aksine finanse edebilecek durumda olmasıydı. Böyle durumlarda yerel yönetimler Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikalarını takip ederler, fikir ve stratejileri alırlar fakat finansmanı kendileri sağlarlar. Aynı şekilde, Belediye Anaokulları ve çocuklara yönelik tüm programlar belediye fonlarıyla finanse edildi. Bütçe daralmaya başladığında, İlion Belediyesi "Aile ve Meslek Hayatının Uyumlaştırılması" programına katılmaya karar verdi. 2013-2014 döneminde İlion Belediyesi'nde 180 katılımcının her birine 2800 avroluk destek finansmanı ile toplamda Belediye'ye 504.000 avroluk bir bütçe Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları çerçevesinde verildi (www. web3.eetaa.gr).

İlion Belediyesi Sosyal Hizmetlerinin takip ettiği bir diğer Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikası, 2007 yılında fakir ve dışlanmış ailelere bireysel düzeyde psikolojik destek ve danışmanlık ve savcılık kararıyla yürütülen araştırma sonucunda ürün yardımı yapmıştır. Başta Romanlar olmak üzere 72 ihtiyaç sahibi aileye Paskalya dönemi için yiyecek dağıttı. Özellikle belirtilir ki o dönem Avrupa yardımları Roman ailelere odaklıydı (33165 sayılı ve 23.6.2015 tarihli resmi duyuru - ΥΠΕΣΔΔΑ , Α.Π.33165/23.6.2015). Yine aynı dönemde Roman Avrupa Birliği vatandaşlarının entegrasyonunu desteklemeyi amaçlayan bir politikayla konut

edinme yardımı olarak hane başına 60.000 avroluk kredi yardımı gerçekleştirildi. Bu yardımdan İlion Belediyesi sınırlarındaki vatandaşlar da faydalandı.

Toplum içinde dezavantajlı kişilerin sosyal entegrasyonunu geliştirmek amacıyla ve Avrupa iş sahası yaratma direktifi doğrultusunda, İlio Belediyesi Sosyal Hizmetleri özel eğitim şirketi *KEK APOPSI* ile işbirliği içinde, işsizler için bir danışmanlık programı uygulamış ve bu programa katılanlara işsizliğin yarattığı sorunlara karşı psikolojik olarak da destek sağlamıştır (İlion Belediyesi Yayınlanmış Resmi Raporları; Δήμος Ιλίου, Α.Π.48563/3.10.2007).

Mali açıdan zayıf olan ve özellikle ekonomik kriz nedeniyle önlem-kontrol düzeyinde sağlık hizmetlerine erişimleri etkilenen vatandaşlarına destek olarak sosyal eşitsizlikleri azaltma amacıyla İlio Belediyesi koruyucu hekimlik programına katıldı (<https://www.moh.gov.gr/>). 2007- 2013 döneminde Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikalarının bir programı olarak Avrupa fonları tarafından finanse edildi.

İlion Belediyesinin Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları dahilinde *Yaşam Boyu Eğitim ve Beceri Kazanma* programı olmuştur. Bu programın amaçlarına 2007- 2013 döneminde Avrupa Fonlarından 65.000.000 avro ayrılmıştır. 2016- 2017 yılları arasında yeni fonlara erişim hakkı olmaması nedeniyle faaliyetler geçici olarak durdurulmuştu. Fakat, *İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi, Eğitim ve Yaşam Boyu Öğrenme 2014-2020* bütçesi 2,6 milyar avro olan program için ve 1,93 milyar avroluk eş finansman için başvuru gerçekleştirilmiş, Gençlik İstihdamı Girişimi tarafından 0,17 milyar avro, ulusal kaynaklardan 0,5 milyar avro değerinde fon programların sürekliliğinin sağlanmasına umut olmuştur (<http://www.edulll.gr/>).

İlion Belediyesi, nüfusunun toplumda dezavantajlı gruplarının taleplerini karşılanması ve ekonomik ve sosyal hayata kademeli olarak entegrasyon olasılığı sağlanması amacıyla Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları ve Avrupa Birliği Direktiflerine uygun olan strateji ve programlar tasarlayarak ve uygulayarak yerel toplumu güçlendirmeyi, yaşam kalitelerini arttırmayı hedef olarak belirlemiştir. Yukarıda bu teze konu olan politikalar İlion Belediyesinin takip ettiği

stratejilerin bazı örnekleridir. Söz konusu belediye tarafından başka stratejiler ve programlar da uygulanmıştır.

3.2.2 KIFISYA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Kifisya Belediyesi, KALLIKRATIS programına uygun olarak Kifisya Belediyesi, N. Erythrea Belediyesi ve Ekali Belediyesinin birleşmesiyle kurulmuş ve bugün üç Birimden (Kifissia, N. Erythrea ve Ekali) oluşmaktadır. Kifisya bölgesi, ticari gelişimi, mükemmel yol planlaması ve Belediye binalarının özel mimarisiyle tanınır. Yüzölçümü 34.03 kilometre kare ve nüfusu 2011 nüfus sayımına göre 70.600 kişidir. Ekonomik açıdan güçlü belediyelerden biridir. 2007 yılında Kifissia Belediyesi'nde kişi başına düşen GSYİH 27.900 avro iken, ülkede genel olarak kişi başı GSYİH 16.000 € idi (www.crisisobs.gr/wp-content). Kifisya Belediyesi 2009 yılında ISO 9001: 2008 Uluslararası Standardına uygun olarak ve 01100093583 numaralı sertifikalandırılmış bir Kalite Yönetim Sistemi kurulumu ve işletilmesi için prosedürlere başlamıştır: “Tasarım, Yönetim ve Uygulama: Eş Finansmanlı Projeler” adı altında Avrupa Birliği Kalkınma Politikalarına uygun olarak vatandaşların ihtiyaçlarına göre oluşturulan projeler ile bölgesel kalkınmayı teşvik etti. İlion Belediyesinde olduğu gibi, Kifisya Belediyesinde de *Evde Yardım Programı* halen belediye bünyesinde faaliyet göstermekte ve Sosyal Yardımlaşmadan sorumlu belediye kurulu gözetiminde uygulanmaktadır. Kendi geçimini sağlayamayan yaşlılara ve evde bakıma ihtiyacı olan engelli kişilere yöneliktir. Bu proje, kadınların aile üyelerine bakma sorumluluğunu hafifletme ve onları işgücü piyasasında teşvik etme amacıyla başlamıştır. *Evde Yardım Programı* ihtiyaç sahibi bireylere ve ailelerine insani koşullarda yaşamak ve sosyal izolasyon riskini azaltmak için iyi bir proje olarak kabul edilmektedir (Kifisya Belediyesi Yönetim Kurulu Yayınlanmış Resmi Raporları; Δήμος Κηφισιάς, ΑΔΣ 86/2011).

Birçok Avrupa Üye Devleti Belediyesinde olduğu gibi Kifisya Belediyesi de yaşlıların sadece evde bakımlarına değil sosyal yaşantılarına da devam

edebilmelerini önemsiyor. Yaşlılarda yaratıcılığın geliştirilmesine, sosyal bakımın sağlanmasına odaklanan Avrupa programı, Kifissia Belediyesi'nde (1/5/2009), "Sociable" adlı proje ile gerçekleştirilmektedir (*Sociable–motivating platform for elderly networking, mental reinforcement and social interaction*). "Sociable", Avrupa Birliği bütçesinden finanse edilen bir programdır (1.000.000 - 5.000.000 avro tahmini toplam maliyet). Yunanistan'da Singular Logics tarafından teknik destek sağlandı. Bu bilgi ve iletişim teknolojileri destek programı, Avrupa genelinde vatandaşlar tarafından dijital içeriğin kullanımına dayalı yenilikçi hizmetlerin daha geniş çapta kabul edilmesini teşvik etmeyi amaçlıyor. Program, nüfusun yaşlanmasıyla başa çıkmak için masaüstü bilgisayarları kullanarak yeni bir bilişsel egzersiz modeli geliştirildi. Konuyla alakalı gerçekleştirilen araştırmanın bulgularına göre yeni teknoloji biçimlerine aşinalık, yaşlıların bilişsel işlevlerini geliştirmeye yardımcı olur ve programın katılımcılarının performansı üzerindeki olumlu etkisiyle birlikte, sosyal ağların yararlılığının yaygınlaştırılmasına katkısı açısından değerli görülür.⁵

Aynı yaş grubuna hitaben Kifissia Belediyesi I DON'T FALL: «Integrated prevention and Detection Solutions Tailored to the population and risk factors associated with falls» adlı Avrupa Birliği tarafından direktifleri gönderilen ve finanse edilen projeyi yürütmüştür (Kifissia Belediyesi Yönetim Kurulu Yayınlanmış Resmi Raporları; Δήμος Κηφισιάς, Α.Π.750/018.7.2012). Bu projenin amacı, fiziksel ve bilişsel egzersiz programlarının uygulanmasına paralel olarak teknoloji kullanılarak yaşlılarda düşmelerin önlenmesine yönelik hizmetlerin öne çıkarılması, uygulanması ve değerlendirilmesi olmuştur.

Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikalarını sıkı bir şekilde takip eden Kifissia Belediyesinin bölgedeki işsizlik sorununu yenmek için uyguladığı bazı projeler oldu. Avrupa Birliği tarafından bir öncelik olarak belirlenen uyum için Avrupa rehberliğinde iş yaratma, iş rekabet gücü, ekonomik kalkınma, sürdürülebilir kalkınma ve vatandaşların yaşam kalitesini iyileştirme alanında Kifissia Belediyesi

---

⁵ www.joinup.ec.europa.eu/community/epractice/case/sociable-project

beş farklı Avrupa Projesi'ne katıldı (Kifisyia Belediyesi Yönetim Kurulu Yayınlanmış Resmi Raporları; Δήμος Κηφισιάς, ΑΔΣ 279/20114). Bu projeler, katılımcılara yeni mesleki beceriler kazandırma amaçlı seminer ve kurslar, danışmanlık, özgeçmiş hazırlama hizmeti ve iş arayışında yardımcı içeriyor. 2007-2013 ve 2012-2014 dönemlerine ait iki farklı Avrupa Birliği programı bütçesinden finanse edildi. Belediyenin raporlarına göre Kifisyia Belediyesi'nde ortalama işsizlik oranı % 4,67. Üç birimden işsizlerin çoğu Kifisyia'da bulunurken en azı Ekali'de ikamet etmektedir. İşsizlikten en çok etkilenenler ticari faaliyet gösteren iş yerleri ve kişiler (Yunanistan İstatistik Kurumu, ΕΛΣΤΑΤ). Yunanistan Ekonomik Krizi'nin en önemli sorunlarından biri olan işsizlik 2009'dan bugüne reel ücretlerin düştüğü, genç ve orta yaşlı işsizlerin iş bulmakta zorlandığı ve çok uzun süre çalışamama durumunun ortaya çıktığı bu dönemde hem toplum genelinde hem de ailelerde sorunlara yol açılmıştır. Şubat 2013'te Sosyal Refah, "İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi 2007-2013" Operasyonel Programı kapsamında, yeni "Sosyal Çözüm Yapılarının" oluşturulması veya mevcut "Sosyal Çözüm Yapılarının" devam ettirilmesi için *"KIFISYA BELEDİYESİ'NDE YOKSULLUKLA MÜCADELE İÇİN UMUT FENERİ SOSYAL YAPILARI"* başlığı altında ki bir projeye Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları fonlarından finansman talebinde bulunmuştur (Kifisyia Belediyesi Yönetim Kurulu Yayınlanmış Resmi Raporları; Δήμος Κηφισιάς, ΑΔΣ 179/2013& 386/2014).

Fakirlik sınırında yaşayan belediye mensupları için özel bir gıda yardımı programına dahil olan Kifisyia Belediyesi, bunun için de Avrupa Birliği direktiflerinden faydalanmıştır (Kifisyia Belediyesi Sosyal Refah Sorumlu Yönetim Yayınlanmış Raporlar 2015; Κοινωνική Μέριμνα , ΑΔΣ 17/26.2.2015). Kifisyia Belediyesi ihtiyaç sahiplerine gıda, temel malzeme yardımı ve ücretsiz gıdanın toplanması, taşınması, depolanması ve dağıtımı ile ilgili hizmetlerin sunulduğu Avrupa Programına katılmaktadır. Program aynı zamanda gıda ve temel maddi yardımın sağlanmasını tamamlayan tedbirlerin yanı sıra yoksulların sosyal entegrasyonuna katkıda bulunan faaliyetleri de teşvik ediyor. Bu projeden faydalananlar 229 kişi olmuştur.

Belediye sınırları içerisinde ikamet eden vatandaşlar için farklı şekillerde yardımı sürdürmek isteyen Kifisya Belediyesi, katılımını talep ettiği "PROGRESS 2014-2020 KIFISSIA BELEDİYESİ" başlıklı ortak finanse edilen Avrupa PROGRESS Programı çerçevesinde Sosyal Bakkal ve Sosyal Eczane yapılarının oluşturulması planladı. Bu proje sayesinde 36 aylık bir süre boyunca bedava eczane ve bakkal ürünlerinden faydalanılacaktı. Bu proje için talep edilen bütçe 1.000.000 avro olarak belirlendi ve PROGRESS programı sayesinde %80 Avrupa Birliği fonlarından finansman sağlandı (Kifisya Belediyesi Yönetim Kurulu Yayınlanmış Resmi Raporları; Δήμος Κηφισιάς, ΑΔΣ 359/2015β).

3.2.3 EGALIO BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Egaleo Batı Attika bölgesinin önemli belediyelerinden biridir. 2011'in son nüfus sayımına göre toplam nüfusu yaklaşık 70.000'dir ve bunların 64.000'i Yunan vatandaşlığına ve geri kalan 6.000'i farklı vatandaşlığa sahiptir. 2011 yılında 9 yaş altındaki nüfus 5.500 idi ve bu yaş grubundaki çocukların çok olması sebebiyle Egaleo Belediyesi onların eğitim ve bakımı için programlar yürütmektedir. Tezin bu bölümünde Egaleo Belediyesinden örnek olarak gösterilecek Avrupa Birliği yerel ve bölgesel kalkınma politikaları çerçevesinde yürütülen programlar 9 yaşa kadar olan çocukların eğitim ve bakımıyla alakalıdır. Egaleo Belediyesi nüfusu hakkında önemli bir bilgi, nüfusun yarısının lise diplomasına sahiptir, nüfusun %15'inin yüksek ve yüksek öğrenim mezunu ve %24'ünün ilköğretimi tamamlamış olduğudur (Egaleo Belediyesi internet sitesi aigaleoinfo.gr).

Şu anda belediyede dokuz kreş ve anaokulu bulunmaktadır. Dokuz kreşten ve anaokulundan dördü özel ve beşi devlete aittir. Bu kreş ve anaokullarının masrafları ailelere değil, Avrupa Birliği fonları kaynaklıdır. Aşağıda verilen tablo, bir okul yılı için kreş ve anaokulu başına kayıt başvurularını ve Avrupa Birliği finansmanı hak edenlerin sayısını yansıtmaktadır.

Kreş	Yeni kayıt	Kayıt yenileme	Toplam
Vrefikos	36	5	41
Pedikos I	30	27	57
Pedikos II	32	16	48
Pedikos III	29	29	58
Vrefonipiakos I	59	24	83

Vrefonipiakos II	107	78	185
Vrefonipiakos III	88	75	163
Vrefonipiakos IV	108	67	175
Nipiakos	11	11	22
Toplam	500	332	832

Tablo 2: Kreş ve anaokulu yıllık kayıt başvurularını ve Avrupa Birliği finansmanı hak edenler katılımcılar, Kaynakça: Egaleo Belediyesi ve kurumları resmi duyuruları

3.2.3.1 2015-2016 EGOLEO BELEDİYESİ AVRUPA FONLARI FINANSMANINA DAYALI KRES BASVURULARI

Yukarıdaki veriler Yunanistan genelinde tüm belediyelerde uygulanan bu çalışma, çalışan annelere ve aile birliğine destek programı kapsamında son yıllarda eksik olmayan bir politikadır. Bu sebepten, başvuruların ve kabul edilen taleplerin boyutunu görmek söz konusu programın işleyişini anlamak için önemlidir. Egaleo Belediyesi örneği ise, hem ülkedeki büyük belediyelerden biri hem de kreş ve anaokulu yaşı çocuklarının yoğun olduğu belediyelerden biri olması açısından önemlidir.

	Kabul edilen başvuru	Finansmanı gerçekleştirilen başvuru	Talep edilmeyen finansman imkanı	Kabul edilmeyen başvuru

Vrefikos	21	21		
Pedikos I	49	21	28	1
Pedikos II	49	23	26	1
Pedikos III	21	19	2	
Vrefonipiakos I	49	26	22	4
Vrefonipiakos II	56	56		
Vrefonipiakos III	56	56		2
Vrefonipiakos IV	49	49		2
Nipiakos				
Toplam	350	272	78	10

Tablo 3: Egaleo Belediyesinde kreş ve anaokulları Avrupa fonlarından finansmanı kabul gören başvurular, Kaynakça: Egaleo Belediyesi ve kurumları resmi duyuruları

Belediyenin 2015-2016 kayıtları için yaptığı duyuruya göre, kayıt ve kayıt yenilemelerde ilk seçim kriterleri her iki ebeveynin çalışıyor olması veya bir engelli ebeveyn olmasıdır. Egaleo Belediyesindeki kreş ve anaokulu çocuklarının sadece %20si okul harcı öderken, %50si Avrupa Birliği fonları tarafından karşılanır diğer %30u ise Avrupa Birliği direktifleri doğrultusunda okul harcından muhaf tutulmaktadır. %30'unu oluşturan çocukların aileleri 15.000 avro'nun altında geliri olan ve genellikle her iki ebeveynin de işsiz olduğu ailelerdir. Avrupa finansmanı

için başvurmuş ve tam finansman hakkı elde edememiş toplam geliri 40.000 Avrunun üstünde olan ailelerin kreş veya anaokulu eğitimi için katkı payı 150 Avro olarak belirlenmiştir. Avrupa Birliği finansmanı için başvuru yapmamış olan ailelerin büyük kısmı ise, başvuru yapmış olsaydı talepleri kabul görürdü. Fakat bu durumda, finansman Avrupa Birliğinden gelmediği için Egaleo Belediyesi de önemli gelir kaynağı kaybetmiştir. 78 boş kontenjan kalmış olması Egaleo Belediyesi için bir sorun olmuştur çünkü bu sunulan Avrupa Birliği finansman imkanının tam olarak kullanılmadığını gösterir ve belediyenin gelecekteki kalkınma politikaları taleplerinin kabulüne engel oluşturabilir. Bu durumda, Egaleo Belediyesinin kullanabileceği en iyi yöntem önümüzdeki yıllardaki velileri haklarını kullanmaları ve bu yardım fonunu almaları konusunda daha iyi bilgilendirmek ve ikna etmektir. Mevcut durumda 2015 yılı için Avrupa Birliği kalkınma fonundan belediyeye verilecek bütçe yaklaşık 560.000 avro olarak kayıtlara geçmiştir. 2015-2016 eğitim öğretim yılının tamamı için ise gelirin yaklaşık 800.000 avro olarak bildirilmiştir. Egaleo Belediyesi Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları bünyesinde bu kreş ve anaokulu finansman programını faydalı buluyor olsa da, özel kreş ve anaokulları bu finansmanlardan memnun olmadıklarını söylüyorlar. Bunun sebebi, devlet okullarının imkanlarının artması ve özel okulların müşterilerinin azalması olarak gösteriliyor (Μούγιου {Mugiu}, 2016). Bu durum kapitalist piyasadaki özel iş yerleri tarafından olumsuz olarak değerlendirilse de, devlet, toplum ve vatandaşlar için yaşam kalitesini yükselten çok önemli bir etkidir.

3.2.4 KASTORYA BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Kastoria Belediyesi ülkedeki 325 belediyeden biridir ve 2011 nüfus sayımına göre nüfusu 35.874'tür. Kastorya nüfusunun temel geçim kaynakları kürkçülük ve turizmdir. Son yıllarda yaşanan ağır ekonomik kriz, kürk endüstrisindeki dalgalanmalar ve buna bağlı olarak işsizlik oranlarındaki artış, doğal olarak toplumda sorunlar doğurmuştur (Kastoria Belediyesi internet sitesi, <http://www.kastoriacity.gr/>).

Sürdürülebilir Kentsel Gelişim Stratejisi Kastoria Belediyesi'nin İş Planı: "Kastoria, yaşanacak ve ziyaret edilecek bir Avrupa şehri" adlı projeye 2014 yılında başlamıştır. 2014 yılında ilk defa proje için Avrupa Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları çerçevesinde finansman hakkı kazanan Kastorya Belediyesi, 2018 yılında aynı proje için Avrupa Birliğine başvuruda bulunmuş ve finansal destek alma hakkı kazanmıştır. Bu projenin hedefi kentsel, sosyal ve ticari alanda sorunları gidermek, yeni ve sürdürülebilir çözümler üretmektir. Aynı zamanda gelir eşitsizlikleri ve işsizlik ile mücadele, özellikle genç işsizliğini azaltmak, yerel nüfusun yaşlanması, trafik sorunları ve erişim güçlükleri gibi sorunlara çözüm bulmayı da amaçlamaktadır.

Kastorya Belediyesinin kentsel gelişim ve kalkınma projesinin ana temaları şöyle

- Doğal Çevrenin Korunması – Sürdürülebilir enerji kaynaklarının kullanımı ve kentsel ve sosyal faaliyetlerin çevre dostu şekilde tasarlanması
- Pozitif Rekabetçiliğin artırılması, iş yerlerinin kalitesinin yükseltilmesi ve bölge nüfusunun becerilerinin artırılması
- Kastoryanın turizm şehri olarak geliştirilmesi
- Vatandaşların, işletmelerin ve ziyaretçilerin yararına sosyal ve ekonomik uyumun ve belediye işlevlerinin kalitesinin güçlendirilmesi
- Kentsel işlevselliğin, trafik koşullarının, yol güvenliğinin ve kentsel planlamanın güncellenmesi.

Bu projenin (ve benzeri projelerin) finansmanı için başvuran belediye tarafından talep gönderilir, Avrupa Birliği yetkili kurumları tarafından incelendikten sonra onay veya red cevabı gönderilir. Onay verilen belediyelere tek yekün bir finansman paketi gönderilmez. Belediye çeşitli faaliyet ve projeler gerçekleştirir ve bunların finansmanını Avrupa Fonlarından sağlar. Program dahilinde proje sayısında kısıtlama yoktur, fakat herşey yazılı olarak Avrupa Birliğine rapor edilmelidir. Programa katılmaya hak kazanmış belediyelere her proje için fon gönderilmez.

Raporlar incelenir, gerekli ve Avrupa direktiflerine uygun bulunanlar için bütçe gönderilir. Bu durumda, programa hak kazanan belediyelerde bazı faaliyetler Avrupa Fonlarından payını alırken bazıları reddedilebilir.

3.3 AVRUPA YEREL VE BÖLGESEL KALKINMA POLİTİKALARI- YAŞAM BOYU EĞİTİM YUNANİSTAN BELEDİYELERİ ÖRNEĞİ

Hem bir eğitim modeli hem de bir eğitim politikası aracı olarak Yaşam Boyu Eğitim alanına ilgi, tüm Avrupa Birliği üye devletlerinin politikalarının ortak bir hedefi ve vizyonu haline geldi. Hızlı teknolojik gelişmeler, ekonominin küreselleşmesi, yüksek işsizlik oranlarının yanı sıra küresel ekonomik ve sosyo-politik istikrarsızlık nedeniyle, yaşam boyu eğitim programlarına katılanların oranının artırılması acil bir ihtiyaç haline gelmektedir (Prokopou, 2009). Son yıllarda Yaşam Boyu Eğitim yerel düzeyde de önem taşımaya başlamış ve yerel yönetimlerin ajandasında başlıca yer kazanmıştır (European Commission,2001). Eğitim ve Yaşam Boyu Eğitim salt Lisbon Antlaşması tarafından öne sürülen bir konu değil, Avrupa Birliği Eğitim, Beceri Kazanma, Gelişim ve Kalkınma politikalarının önceliklerindedir (Lawn2006). Vatandaş katılımını genişletme, öğrenme fırsatları sağlama ve siyasi süreçleri ulusal ve yerel düzeyde bütünleştirme politikası her modern ve gelişmiş toplumda gerekli görülür. Yerel yönetim tarafından düzenlenen yetişkin eğitimi ve yaşam boyu eğitim projeleri vatandaşları işsizlik sorununa karşı güçlendirmek, ekonomik krizleri yenmek ve toplumun gelişimini desteklemek için önemli bir uygulamadır (Source , 2002).

Yerel Yönetimin Yaşam Boyu Eğitim ile ilgili Avrupa Birliği Politikalarını takip ederek vatandaşlarına sağladığı imkanların incelenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla Yunanistan çapında Attika bölgesi Peloponnisos bölgesi, Orta Yunanistan Evia İli, Ege idari bölgesi, İyonya Adaları, Girit Bölgesi, Makedonya ve Trakya bölgesi ve Batı Yunanistan incelenmiştir (Λοκόση {Lokosi}, 2014). Bu araştırmanın sonuçlarına göre:

Attika Bölgesi, belediyelerinin yaşam boyu öğrenme merkezlerinde 102 eğitim programı uygulamaktadır. Bunlardan sağlanan eğitim programlarının çoğunluğu (35) Dil ve İletişim dersleridir. 33 farklı program ise Yeni Teknolojileri tanıtmaya ve öğretme kurslarını kapsar. Yine Attika Bölgesinde öncekilere kıyasla daha az projeye (13) İşletme Yönetimi ve Ekonomi kursları sunulur. Yaşam ve Çevre konulu içerikle 9 kurs bulunur. Diğer kurslar ise Kültür ve Sanat, Sosyal Beceriler gibi alanlarda faaliyet gösterirler.

Peloponnisos Bölgesinde araştırmaya tabi edilen 10 Belediye kapsamında 86 Yaşam Boyu Eğitim projeleri uygulanmaktadır. Bunlar, Attika Bölgesindeki Belediyelerle aynı kursları sunmaktadırlar. Hatta belirtmelidir ki, aynı dönemde yürürlüğe giren Yaşam Boyu Eğitim projeleri aynı temalarla ilgilenirler ve eğitimi o alanlarda sunarlar. Bazı bölgelerde –genellikle iş hayatında İngilizceye gereksinim duyulan yerlerde- yaşam boyu eğitim programı kapsamında İngilizce dersleri sunulur. Dolayısıyla, araştırmaya dahil olan bütün belediyelerde aynı kurslar sunulmuştur, fakat her birine katılım oranı farklıdır.

Makedonya ve Trakya Bölgesinde 12 Belediye söz konusu araştırmaya dahil olmuştur ve bu 12 belediyede yukarıdaki başlıklar altında 76 Yaşam Boyu Eğitim projesi gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Makedonya ve Trakya Bölgesinde bu projelerin çoğunluğu “büyük belediye” olarak adlandırılan nüfusu yüksek olan belediyeler tarafından yürütülür. “Küçük belediye’lerde” bu tür projelere rastlanmaz.

Batı Yunanistanın 8 farklı belediyesinde 41 yaşam boyu eğitim programı, Orta Yunanistan ve Evia İlinde araştırmaya dahil olan 10 Belediyede 52 yaşam boyu eğitim programı, Girit Bölgesinde araştırmaya dahil olan 7 belediyede ise 29 eğitim programı ve İyonya Adalarında araştırmaya dahil edilmiş olan 2 belediyede 12 yaşam boyu eğitim programı bulunur. Ada bölgelerinden Ege Bölgesi olarak adlandırılan ve İyonya ve Girit adalarını haricinde diğerler adaları kapsayan coğrafi bölgede 5 belediyenin kayıtlarına göre 13 yaşam boyu eğitim projesi gerçekleştirilir. İlaveten İpiros Bölgesinde 6 belediye bu araştırmaya katılmıştır ve 21 yaşam boyu eğitim programı gerçekleştirildiği kaydedilmiştir.

4. PANDEMİ VE AVRUPA BİRLİĞİ YEREL YÖNETİMLERİ

4.1 PANDEMİ'NİN SOSYO-EKONOMİK ETKİLERİ VE KALKINMA POLİTİKALARININ GEREKSİNİMİ

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020'de COVID-19'un pandemi ilan edilmesiyle Avrupa, 2008 mali krizinden sonra kısa vadede ikinci ekonomik kriz ve 1918-1920 İspanyol Gribinden sonra bulaşıcı bir hastalığın neden olduğu en büyük krizle karşı karşıya kaldı. Pandemilerin ülkeleri on yıllarca etkileyen sonuçları vardır (Jordà et al. 2020). Avrupa Birliği, bu dönemde var olan araçları kullanarak ve önlemleri uygulayarak ve ayrıca pandemiden kurtulmak için yeni yöntemler benimseyerek bu çok yönlü tehdidi ele almak için hızla harekete geçti. Avrupa Birliği Üye Devletlerinde COVID-19 pandemisinin ekonomik sonuçlarını, toplum ve devletler ve yönetim açısından, hastalığın bireylerin sağlığında olduğu kadar ciddi sonuçlara yol açacağı öngörüldü ve pandemiye karşı en savunmasız alanları desteklemek amaçlı stratejiler tasarlandı ve uygulamaya geçirildi. COVID-19, Avrupa'nın karşılaştığı ne ilk pandemi ne de ilk doğal veya ekonomik felaket olmasa da, siyasi entegrasyon ve tek pazar bağlamında ilk olması sebebiyle, Avrupa Birliği tarafından kurumlar için bir sınaama olarak görüldü (Χούτα {Huta}, 2021).

Pandemiyle mücadele sürecinde geliştirilen stratejiler, bir bütün olarak Birliği meşgul eden, ancak aynı zamanda ilk kez çok taraflı kararların ve politikaların belirli bir siyasi oluşum bağlamında geliştirildiği Avrupa Birliği tarihinde daha önce yaşanmamış bir durum olmuştur. Bu süreçte, Avrupa Birliği tarafından yürütülen strateji ve politikalar, COVID-19'un küresel sağlık krizinin ve Avrupa Birliği Üye Devletlerindeki sosyo-ekonomik sonuçlarının ortadan kaldırılması için finansal destek mekanizmalarına dayanmaktadır. COVID-19 pandemisi salgını, küresel toplumda pandemilerin reel ekonomi üzerindeki uzun vadeli etkilerinin yanı sıra bunları kısa ve uzun vadede ele almaya yönelik önlem ve politikaların etkisi hakkında birçok soruyu gündeme getirdi (Jordà et al. 2020, Correia et al. 2020). Birçok iktisatçı uzun süredir ekonomik ve siyasi krizler ile ardından gelen ekonomik

gerileme arasında doğrudan bir bağlantı olduğunu iddia etse de, sağlık krizleri arasındaki bağlantı yakın zamana kadar ispat edilmemişti (Ma et al. 2020).

Bir pandemi patlak verdikten sonra, doğal faiz oranı yirmi yıl sonra en düşük seviyesine ulaşır ve ancak kırk yıl sonra pandemi öncesi seviyelere geri döner. Ayrıca etkileri her ülke-bölgede heterojen olmakla birlikte her sosyal grup da farklı derecelerde ve farklı şekillerde etkilenmektedir. Bir ülkenin etkilenme derecesini belirleyen faktörler arasında pandemi dönemi ve ulusal hükümetlerin pandemiye başarılı bir şekilde azaltmak için aldığı önlemler yer alır. Bunların, en kötü durumda ciddi ve/veya kalıcı sonuçlara sebep olabilecek asimetrik finansal şoklara yol açması muhtemeldir (Alfani, 2020).

Hem AB hem de 27 Üye Devletin ulusal hükümetleri, salgını kontrol altına almak ve halk sağlığını korumak için önlemler aldı (sosyal mesafe, yerel veya yatay karantinalar, uzaktan çalışma, gereksiz işyerlerinin kapatılması, seyahat ve seyahatin kısıtlanması vb.) (Abel Brodeur et al. 2021). Pandeminin sağlık üzerindeki sonuçları bu aşamada hala bir öncelik olsa da, ekonomik sonuçlara ilişkin endişeler ifade edilmiştir. Sapir'e (2020) göre, pandemi nedeniyle ekonomik durgunluğun derecesini etkileyen faktörler başlıca üçtür: uygulanan karantinaların süresi ve şiddeti, bir ülkenin ekonomik yapısı ve yönetim kalitesidir.

2020'nin başlarında COVID-19 pandemisinin patlak vermesi, Avrupa Birliği'nde ve dünyada önümüzdeki yılların ekonomik görünümünü değiştirdi ve bu, Birliğin tüm Üye Devletlerdeki muazzam ekonomik ve sosyal etkiyi ele almak için acil ve koordineli bir yanıt vermesini gerektirdi. Bu nedenle, ekonomilerin sürdürülebilir bir toparlanmaya geri dönmesi ve Avrupa Birliği'ndeki farklılıkların daha da genişlemesini önlemek için ekonomilerin yapısal zayıflıklarını ele alacak ve dirençlerini güçlendirecek reformlar ve yatırımlar yapılması gerekli görülmüştür.

Literatürde belirtildiği ve aynı zamanda Avrupa Birliği kurumları, üye devletler merkezi, bölgesel ve yerel yönetimleri yetkilileri tarafından dile getirildiği gibi, pandemi sürecinde ve sonrasında yerel ve bölgesel kalkınma amaçlı stratejilerin geliştirilmesinin ve politikaların uygulanmasının şart olduğu görülmüştür.

4.2 PANDEMİ'NİN AVRUPA YEREL YÖNETİMLERİ ÜZERİNDEKİ EKONOMİK ETKİSİ

4.2.1 PANDEMİNİN YEREL YÖNETİM HARCAMALARINA ETKİSİ

Maliyetler, Belediyelerin ve Bölgelerin büyüklüğüne ve sayısına bağlı olarak ülkeler arasında büyük farklılıklar gösterir. COVID-19, yerel ve bölgesel harcamalarda ilk bütçelere kıyasla %0,2 (Sırbistan) ile %4 (Portekiz) arasında değişen tahmini artışlara yol açtı. Avusturya'da harcama artışının %1'den az ve Flanders'ta (Belçika bölgesi) %1.9 olduğu tahmin edildi. Bazı ülkelerde ek yerel ve bölgesel harcamalar esas olarak Belediyeler (Sırbistan, Hollanda) tarafından karşılanırken, diğer ülkelerde bu, yerel yönetim seviyeleri arasında aşağı yukarı eşit olarak dağıtılmıştır (örneğin Çek Cumhuriyeti). Ek maliyetlerinin en büyük kısmını sosyal maliyetler oluştur ve bunlar yerel yönetimler tarafından karşılanmaktadır. Hollanda Belediyeler Birliği (VNG), artan sağlık hizmeti talebi yüzünden bütçede önemli kesintiler gerçekleştirdiğini ve bunun sonucunda yerel ve bölgesel yetkililerin şu anda çok endişe verici bir ekonomik durumla karşı karşıya olduğunu vurguladı. Flaman, Portekiz ve Estonya birliklerinde de daha yüksek sosyal harcamalar tespit edilmiştir. Avrupa yerel yönetimlerinin maliyetlerindeki artışı etkileyen ikinci alan ise koruyucu ekipman alımıdır. Koruyucu ekipman pazarının yerel ve bölgesel ekonomilerde daha az ağırlığa sahip olmasının olası bir nedeni, genel ulusal - Avrupa kurumsal ve mali çerçevesidir. Belediye personeli için koruyucu ekipman satın alınmasının yanı sıra temizlik, dezenfeksiyon ve sınırlama önlemlerinin (karantina ve kontroller) uygulanması, özellikle Çek Cumhuriyeti ve Güneydoğu ülkelerinde Avrupa yerel yönetimleri için önemli ek maliyetlere yol açmıştır. Yerel işletmelere, derneklere ve kültürel kurumlara sağlanan ek destek ise, 2020'de özellikle Belçika ve Portekiz'de yüksek harcamalarla sonuçlandı.

4.2.2. PANDEMİNİN YEREL YÖNETİM GELİRLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

2020'de yerel ve bölgesel yönetimlere yönelik gelir kayıpları, güneydoğu Avrupa ülkelerinde neredeyse sıfır kayıptan normal yıllık gelirin %15'ine kadar değişmektedir. Almanya'da toplam gelir kayıplarının 10 milyar avro'nun üzerinde olduğu duyurulmuştur. Vergi gelirlerindeki kayıplar, yerel yönetimlerin vergi özgürlüğüne sahip olduğu ve/veya bir kriz durumunda tazminat mekanizması olmadığı için daha yüksek mali özerkliğe sahip olduğu çoğu ülkeyi etkileme eğilimindedir. İsveç'te vergi geliri kayıplarının 667 milyon avro olduğu açıklanmıştır. Portekiz ve Avusturya'da yerel yetkililer, COVID-19 pandemisi nedeniyle normal yıllık gelirden %9'luk bir düşüş bildirmiştir; bu Avusturya'da (Viyan hariç) 360 milyon avro ve Portekiz'de 246 milyon avro kayıp anlamına gelmektedir. Almanya'da vergi geliri kayıplarının 10,2 milyar avro olmuştur. Bazı ülkelerde vergi kaybı olmamasının nedeni, belediyelerin vergi gelirlerinin devlet tarafından garanti altına alınmasıdır. Ulusal federal düzeyden yerel yönetime verilen finansmanlar açısından, 2020'de finansmanlara kıyasla büyük düşüşler oldu. Bu fark bazı ülkelerde %27,89'a veya 801,79 milyon avro'ya (Çek Cumhuriyeti) ulaştı. Ancak çoğu Avrupa ülkesinde finansmanlarda herhangi bir azalma olmazken (örneğin Portekiz ve İskoçya), birçok ülkede arttı (Estonya veya İsveç'te, ikincisi 5,4 milyar avro). Avrupalı yerel seçilmiş yetkililer bu kayıpların orta ve uzun vadeli etkileri - hem vergilerden hem de harçlardan kaynaklanan gelir kaybının sonuçları olarak- önümüzdeki yıllarda belediyelerin bütçelerinde görüleceğine dair endişelerini belirtmişlerdir (Yunanistan Belediyeler Merkez Birliği, 2022 - Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, 2022).

4.3 AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELERİ ÜLKELERDE MERKEZİ, BÖLGESEL VE YEREL YÖNETİMLERDE ALINAN DESTEK ÖNLEMLERİ

Pandeminin belediyeler üzerindeki ekonomik etkisini ele almaya yönelik destek önlemleri ülkeden ülkeye değişiklik göstermektedir. 2,9 milyon avro ile 15 milyar

avro arasında değişirken, merkezi hükümetlerden gelen yardım ortalama 2,9 milyar avrodur. Çek Cumhuriyeti'nde toplam 519 milyon avro merkezi hükümet desteği olmuştur ve nüfusa göre dağıtılmıştır. Dağılım kişi başına 48,4 avrodur. Flaman Şehirler ve Belediyeler Birliği merkezi hükümetten destek için belediyelerin yıllık bütçesinin %1'ine tekabül eden 100 milyon avro'dan fazla bir miktar aldığını açıklamıştır. Diğer yandan Portekiz'de olduğu gibi 2020 yılı için merkezi hükümetten mali destek alınmayan durumlar da bulunmaktadır.

Yerel ve bölgesel yönetimlere sağlanan en yaygın destek türü acil durum hibeleridir. Diğer destek türleri ise maskelerin, koruyucu ekipmanların satın alınması ve yerel veya bölgesel olarak sağlanan toplu testler ve sağlık hizmetleri faaliyetlerinin finansmanı olmuştur. Çoğu ülkede özel yerel ve bölgesel yatırım programları oluşturulmuştur. Yerel yönetim desteğinin ek bir destek politikası, prosedürlerin esnekliği (örneğin yerel yönetimler nedeniyle ödemeler için son tarihlerin uzatılması, ödemelerin bir süreliğine askıya alınması, yerel yönetim borçları için daha fazla esneklik) ve yerel yönetimlere sağlanan nakit para akışı idi. Örneğin Avusturya'da, ek nakit para akışı sağlanması, genellikle yatırım finansmanları için hükümetler arası hibelerden fon transferinden gelmiştir. Ek bir strateji olarak, sosyal dayanışma hizmetlerinin güçlendirilmesine önem gösterilmiştir. Son olarak belirtilmesi gerekir ki belediyelere verilen desteğin çoğu merkezi yönetimden gelmiştir, ancak bazı ülkelerde (Avusturya, Portekiz, İskoçya, Almanya) bölgesel yönetimler tarafından ek destek de sağlanmıştır. Avrupa Birliği ülkelerinde yerel yönetimler, başta merkezi yönetim tarafından olmak üzere kısa vadeli destek sağlandığını, ancak bunun yerel ve bölgesel bütçelerin uzun vadeli açıklarını dengelemek için yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Avrupa yerel yönetimleri, yatırımların finansmanına ve Ulusal İyileştirme ve Sürdürülebilirlik Programlarına aktif ve somut katılımına önem vermektedir. Çoğu Avrupa yerel yönetim sorumlusu, pandemiyle mücadele sürecinde destek programlarının içeriğindeki belirsizliği dile getirmiştir ve destek programların belediyeleri ve bölgeleri desteklemek için yalnızca dolaylı önlemleri içerdiğini vurgulamıştır.

Bu tezde örnek olarak ele alınıp incelenen Yunanistan'da ise, İçişleri Bakanlığı raporuna göre Belediyeler ve Tüzel Kişilerinin 2020 Mali Sonuçları 399 milyon avro'luk bir finansman açığı olduğunu göstermektedir. Pandeminin yayılmasını önlemek için alınan önlemler, durgunluk ve sokağa çıkma yasağı belediyelere 569 milyon avro'ya mal olmuştur. Bunun 206 milyon avro'su kaynak gelirlerinde azalma ve 363 milyon avro'su harcamalarda artış olarak yaşanmıştır. Belediyelere Devlet Bütçesinden verilen toplam fon ise 170 milyon avro'dur (Yunanistan Belediyeler Merkez Birliği, 2022 - Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, 2022).

5. SONUÇ

Yerel yönetim destek stratejileri ve politikaları, yerel kalkınmayı teşvik etmek, Devlet-Yerel Yönetimin sorumluluklarını yeniden tanımlamak, belediyelerin hizmetlerini ve idari kapasitelerini modernize ederek kalkınma rolünü güçlendirmek, mali özerkliklerini ve mali kaynaklarının kendilerine yeterliliğini sağlamak için gereklidir. Finansal araç olarak NSRF Programları 2021–2027 gibi Avrupa Birliği tarafından sağlanan ve bölgesel ve yerel kalkınmayı hedefleyen çeşitli destek politikaları faydalı olacaktır. Avrupa Birliği Yerel ve Bölgesel Kalkınma Politikaları, Birlik tarihi boyunca üye devletler için büyük önem taşımıştır ve bunların yürürlüğe getirilmesi sayesinde üye devletlerde sosyal uyum sağlanmıştır, toplumda eşitsizliği azaltılmıştır, geleneksel yaşam yöntemleri desteklenmiştir, sürdürülebilir ve dengeli ekonomik kalkınmayı güçlendirilmeye başlamıştır, yeşil ve sürdürülebilir girişimciliklere ilk adım atılmıştır.

Pandemi döneminde etkilenen sektörler ve gruplar zaten zorluklarla karşı karşıya olduğundan, önceden var olan ekonomik ve politik ayrımcılığı gün ışığına çıkardı veya şiddetlendirdi. AB, pandeminin ekonomik sonuçlarıyla doğrudan ve etkili bir şekilde ilgilense de, gelecekte ortak tehditleri ele almak için siyasi ve sosyal yeniden yapılandırma önlemlerinin alınması halen gerekmektedir. Yerel ekonomilerin yüksek düzeyde dirençli olmasına yardımcı olan, uyum sağlama kapasitesini güçlendiren ve büyüme potansiyelini ortaya çıkaran strateji ve politikaları uygulamak, Birliğin siyasi önceliklerinden olmaya devam etmelidir. Bu, pandemi krizinin ardından hızlı bir iyileşmenin önünü açmak için daha da gereklidir.

ΚΑΥΝΑΚÇA-BİBLİYOGRAFYA

- aigaleoinfo.gr
- Alfani, G. (2020). Pandemics and asymmetric shocks: evidence from the history of plague in Europe and the Mediterranean. *Journal for the History of Environment and Society*, 5, 197-209.
- Avrupa Birliği Resmi Gazetesi; Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C83της 30/3/2010. s.18
- Avrupa Birliği Resmi Gazetesi-Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα *Η μεταρρύθμιση του προϋπολογισμού της ΕΕ και η μελλοντική του χρηματοδότηση*. τεύχος C204/113, 9-8-2008.
- Avrupa Komisyonu; Ευρωπαϊκή Επιτροπή. *Μια εισαγωγή στην πολιτική συνοχής της ΕΕ 2014-2020* Ιούνιος 2014, https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/basic/basic_2014_el.pdf
- Avrupa Uluslararsi ve Yerel Yönetim Emvzuatları Raporu; ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΙΙΙ Δελτίο Διεθνών και Ευρωπαϊκών Θεμάτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης 2014-2015 Αντώνης Καρβούνης (επιμ.) Αθήνα 2017. <https://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/VOL-III.pdf>
- Avrupa Yatırım Bankası Yunanistan Basın Duyurusu, Lüksemburg, 31 Ocak 2014; ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΒΕΙ/14/19 Αθήνα / Λουξεμβούργο, 31 Ιανουαρίου 2014 Περαιτέρω στήριξη από την ΕΤΕπ προς την τοπική αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα
- Belediyeler Kanunu Yunanistan Resmi Gazetesi yayını; Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, ΦΕΚ 114/Α/ 8/6/2006, άρθρο 14.

- Böröcz, J., 2015. European Union: Imperial geopolitics and enforcements chains. In *Revisiting the European Union as Empire* (pp. 59-73). Taylor and Francis Inc..
- Brodeur, A., Gray, D., Islam, A., & Bhuiyan, S. (2021). A literature review of the economics of COVID- 19. *Journal of Economic Surveys*, 35(4), 1007-1044.
- Chikerema, A.F., 2013. *Citizen participation and local democracy in Zimbabwean local government system. IOSR Journal of humanities and social science*, 13(2), pp.87-90.
- Diebold, W., 1959. *The Schuman Plan A Study In Economic Cooperation, 1950-1959*.
- Dwivedi, O.P. and Olowu, D. 1988, *Bureaucratic Morality: an introduction*.
- Eisenstein, L. 2019, *The Importance of Effective and Efficient Local Governments*, March
- Ekonomi Bakanlığı Yatırım ve Kalkınma Sekreterliği; Υπουργείο Οικονομίας & Οικονομικών, Γενική Γραμματεία Επενδύσεων & Ανάπτυξης.
- European Commission (2001a). “*A Memorandum on Lifelong Learning*”, Brussels: European Commission, DG Education and Culture
- European Commission (2008), “*Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, An updated strategic framework for European cooperation in education and training 2010*”
- European Commission, *First Report on Economic and Social Cohesion*, Luxembourg, Office for Official Publications of the European Communities, 1996. 15.

- G. Esping- Andersen, μτφ. Οικονόμου Χ. *Γιατί χρειαζόμαστε ένα κοινωνικό κράτος*, εκδ. Διόνικος, Αθήνα. 2006.s.50.
- Gomme, G.L., (1987) “*Lectures on the principles of the local government*”, delivered at London school of Economics, Lent term 1987, Westminster, whitthall garden. PP 1-2
- Gomme, GL, (1987) “*Lectures on the principles of the local government*”, delivered at London school of Economics, Lent term 1987, Westminster, whitthall garden. pp 1-2
- <http://europedirect.eliamep.gr/proypologismos-tis-ee-perifereiaki-anaptyxi-kai-politiki-synochis-meta-to-2020/>
- <http://jeanmonnetchair.eubga.uom.gr/courses/postgraduate/eu-cohesion-policy/?lang=el>
- <http://www.kastoriacity.gr/>
- https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_307_en.pdf
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/MEMO_18_3866
- https://ec.europa.eu/greece/news/20180529/EU_BUDGET_REGIO_el
- https://ec.europa.eu/regional_policy/el/policy/what/history/
- https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/basic/basic_2014_el.pdf
- <https://what-europe-does-for-me.eu/el/portal/3/focus24>
- <https://www.eib.org/en/>
- <https://www.moh.gov.gr/>
- İliyon Belediyesi Yayınlanmış Resmi Raporları; Δήμος Ιλίου, Α.Π.48563/3.10.2007.

- Jordà, Ò. Singh, S. R. and Taylor, A. M. 2020. Longer-Run Economic Consequences of Pandemics. Working Paper 2020-09. Federal Reserve Bank of San Francisco.
- Kelemen, R.D., 2007. Built to last? The durability of EU federalism. *Making history: European integration and institutional change at fifty*, 8, pp.51-66.
- Kifisia Belediyesi Sosyal Refah Sorumlu Yönetim Yayınlanmış Raporlar 2015; Κοινωνική Μέριμνα , ΑΔΣ 17/26.2.2015
- Kifisia Belediyesi yayınlanmış resmi raporları, Δήμος Κηφισιάς, Α.Π.750/018.7.2012
- Kifisia Belediyesi Yönetim Kurulu Yayınlanmış Resmi Raporları Δήμος Κηφισιάς, ΑΔΣ 86/2011.
- Kifisia Belediyesi Yönetim Kurulu Yayınlanmış Resmi Raporları, Δήμος Κηφισιάς, ΑΔΣ 179/2013& 386/2014.
- Kifisia Belediyesi Yönetim Kurulu Yayınlanmış Resmi Raporları, Δήμος Κηφισιάς, ΑΔΣ 359/2015β
- Kifisia Belediyesi Yönetim Kurulu Yayınlanmış Resmi Raporları, Δήμος Κηφισιάς, ΑΔΣ 279/20114
- Kösecik, M., & Koçak, S. Y. (2004). Avrupa Birliği Bölgesel Politikası ve Yapısal Fonlar. *Yayın ve referans olarak kullanılması Devlet Planlama Teşkilatının iznini gerektirmez.*, 1.
- Lawn, M. (2006), “Soft governance and the learning spaces of Europe, *Comparative European Politics*”. 4:2, pp. 272–288
- Lokosi M. (2014); Λοκόση, Μ. (2014). *Η πρωτοβάθμια τοπική αυτοδιοίκηση ως φορέας παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών στα πλαίσια των ευρωπαϊκών πολιτικών για τη δια βίου μάθηση.*

- Meyer, J. (1978) *local government law*- Volume 1- General principles. Durban, Butterworth.
- Nugent N., Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εκδ. Σαββάλας. Αθήνα. 2012. s.117
- Özyücel, M. (2018). “*Harris Todaro (Kentsel İşsizlik) Kalkınma Teorisinin Ulusal Kalkınma Fonları Tarafından İncelenmesi: Şarkıkaraağaç Örneği*”, International Journal of Academic Value Studies, Vol:4, Issue:21; pp:765-780
- Palmer, R.R., Colton, J., Colton, J.G., Kramer, L. and Kramer, L.S., 2006. *A history of the modern world* (Vol. 1). McGraw-Hill Humanities/Social Sciences/Languages.
- Pistone, S. and Schmuck, O., 2008. Der Beitrag der Europäischen Föderalisten zum Einigungsprozess. *Die Menschen für Europa gewinnen—Für ein Europa der Bürger. In memoriam Claus Schöndube*, pp.93-114.
- Prokopou E.(2009); Πρόκου, Ε. (2009). *Εκπαίδευση ενηλίκων και διά βίου μάθηση στην Ευρώπη και την Ελλάδα*. (1η έκδοση). Αθήνα: Διόνικος
- Robson, W. 1937, *The development of Local Government*. London, G. Allen & Unwin. PP 750-575
- Sapir, A. (2020). Why has COVID-19 hit different European Union economies so differently? Bruegel Policy Contribution October 2020.
- Şaşmaz, M. Ü. & Yayla, Y. E. (2018). *Ekonomik Kalkınmanın Belirleyicilerinin Değerlendirilmesi: Ekonomik Faktörler*. International Journal of Public Finance , 3 (2) , 249-268 . DOI: 10.30927/ijpf.463825
- Source, L. (2002), “A Century of Local Education Authorities: What Has Been Lost?” Oxford Review of Education, 28: 2-3, pp. 149-158

- Special Eurobarometer 307, The Committee of the Regions & European Commission, 2009. *The role and impact of local and regional authorities within the European Union Opinions on the different levels of public authorities and awareness of the Committee of the Regions* Fieldwork October–November 2008.
  - Spyridakis , Feronas, s.18-19
- Ul Haque, A., 2012. THEORETICAL PERSPECTIVE OF LOCAL GOVERNMENT-Literature Review. *Munich Personal RePEc Archive Paper*, (46301).
- Wim F.V. Vanthoor, 2002. "A Chronological History of the European Union 1946–2001," Books, Edward Elgar Publishing, number 2825, March.
- www.joinup.ec.europa.eu/community/epractice/case/sociable-project
- www.web3.eetaa.gr
- www.crisisobs.gr/wp-content.
- www.idontfall.e
- Yüksek Lisans Tezi Mougiou V. (2016); Μούγιου, Β. Π. (2016). *Τοπική αυτοδιοίκηση και υπηρεσίες προσχολικής αγωγής στην περίοδο της κρίσης. Η περίπτωση του δήμου Αιγάλεω.*
- Yüksek Lisans Tezi Mugiu V. (2016); Μούγιου, Β. Π. (2016). *Τοπική αυτοδιοίκηση και υπηρεσίες προσχολικής αγωγής στην περίοδο της κρίσης. Η περίπτωση του δήμου Αιγάλεω.*
- Yüksek Lisans Tezi Vasilopoulos G. 2009; Βασιλόπουλος, Γ. (2009). *Ο προϋπολογισμός και η πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης: ιστορική εξέλιξη, πλαίσιο λειτουργίας, μελλοντικές προοπτικές.*
- Yunanistan Belediyeler Merkez Birliği <https://kede.gr/oi-oikonomikes-epiptoseis-tis-pandimias-stin-evropaiki-topiki-aftodioikisi/>

- Yunanistan İstatistik Kurumu; <https://www.statistics.gr/>
- Zuleeg, F. (2020). The economic impact of COVID-19 on the EU: From the frying pan into the fire. EPC Discussion Paper 23 April 2020.
- Αγγελάκη Μ., επιμ. Θ. Σακελλαρόπουλος, *Η Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού ως εργαλείο αμοιβαίας μάθησης και μεταφοράς καλών πρακτικών στα Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωση*. εκδ. Διόνικος. Αθήνα. 2011.σ.76-77.
- Βασιλόπουλος, Γ. (2009). *Ο προϋπολογισμός και η πολιτική συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης: ιστορική εξέλιξη, πλαίσιο λειτουργίας, μελλοντικές προοπτικές* (Master's thesis).
- Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013. Αθήνα ,2007. s.24.
- Καραμεσίνη Μ., επιμ. Θ. Σακελλαρόπουλος. *Η Πολιτική της Απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, στο «*Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης*». εκδ. Διόνικος. Αθήνα 2011. s.197.
- Καρδίμη, Β. (2018). *Πολιτική Συνοχής της ΕΕ: η εξέλιξη από τις διατάξεις της Συνθήκης της Λισαβόνας στις διατάξεις των κανονισμών για τα διαρθρωτικά ταμεία*.
- Σακελλαρόπουλος Θ., *Ζητήματα Κοινωνικής Πολιτικής*. s.88
- Σπυροπούλου, Σ. (2016). *Η Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική στα χρόνια της κρίσης. Ιστορικές και θεσμικές διαστάσεις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση: Οι περιπτώσεις των Δήμων Ιλίου και Κηφισιάς*.
- ΥΠΕΣΔΔΑ , Α.Π.33165/23.6.2015.Yunanistan İçişleri Bakanlığı 2005 Bildiri
- Φερόνας Α. – Γεώργμας Κ., επιμ. Σακελλαρόπουλος Θ., *Ο ρόλος των Επιτροπών την Οικοδόμηση της Κοινωνικής Ευρώπης ,Οι Επιτροπές Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας*, στο « *Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», εκδ. Διόνικος, Αθήνα ,2011.

- Φραγκάκη Μ. (2007). *Ο κοινοτικός προϋπολογισμός και το νέο δημοσιονομικό πλαίσιο 2007-2013*.
http://www.politicaldialogue.gr/fraggaki/article_01_2007_europe.html
- Χούτα, Χ. Β. (2021). *Οικονομικές επιπτώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση από την πανδημία COVID-19 και πολιτικές ανάκαμψης* (Master's thesis, Πανεπιστήμιο Πειραιώς).